

1969

MAY
✓
GEGUZIS

LAIŠKAI
LIETUVIAMS

EILĖS MARIJAI IŠ LIETUVOS		162
STEBINT IR SVARSTANT	***	163
DAR NEPAJĖGĖM... (Žvilgsnis į JAV LB Tarybą)	V. Kleiza	164
VISUOMENINĖS SANDOROS SĄLYGOS (II premija)	A. Tautvydas	165
EIKITE IR JŪS Į MANO VYNUOGYNĄ	Pr. Razminas	171
AKMENS LŪPOSE (eil.)	VI. Šlaitas	173
PALIKIMAS (Trijų paveikslų drama, III)	A. Kairys	175
JAUNYSTĖ: Tegul jie patys išsinaikina (jaunimo antroji premija)	A. Rygelytė	183
KNYGOS: Visi mes broliai (rec.)	A. Grauslys	185
ŠEIMA: Vaikai ir televizija	Paruošė K. T.	186
AKIRAČIAI: Sol. Noreikos koncertai ir išeivija	Ugnė	189
ŠYPSANTIS: Prasibrovę pro Geležinę Uždangą	Paruošė Pr. Alš.	191
KRIKŠČIONIJA: Nuomonių skirtumai Florencijoje	A. L.	192
ANAPUS: "Tiesos" informacija ir kt.		193
ATGARSIAI		195
FILMAI: Filmus suglaustai vertinant		196

Z. Sodeikienės "Motina ir vaikas" (viršelio I psl.); A. Kurausko "Vargo mokykla" (161); O. Šablauskienės grafikos darbai (167, 168); V. Valaičio nuotraukos tema "Vaikas – tėvų rūpestis ir džiaugsmas" (177-180); A. Rygelytės atvaizdas (183); J. Dagio medžio skulptūra "Gyvybės vanduo" (187); V. Valaičio nuotrauka "Žiovulys" (190).

LAIŠKAI LIETUVIAMS – Tėvų Jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas.

Vyriausias redaktorius – Kęstutis Trimakas, S. J. Redakcinis kolektyvas: Gintarė Ivaškienė, Stasys Yla, Algimantas Kezys, S. J. (foto redaktorius), Vaclovas Kleiza, dr. Arūnas Liulevičius, Aušrelė Liulevičienė, Zita Sodeikienė (meninė priežiūra), Nijolė Užubalienė, Juozas Vaišnys, S. J. (kalbos priežiūra). Administratorius – Petras Kleinotas, S. J. Adresas: 2345 W. 56th Street, Chicago, Illinois 60636. U.S.A. Telefonas – RE 7-8400. Spaustuvė – Immaculata Press, Putnam, Connecticut. Prenumerata metams – \$5.00; atskiuro numerio kaina – \$0.50.

LAIŠKAI LIETUVIAMS (Letters to Lithuanians). Published monthly except July and August, when bi-monthly, by The Jesuit Fathers of Della Strada, Inc., 2345 W. 56th Street, Chicago, Illinois 60636. Yearly subscription \$5.00, single copy 50c. Second-class postage paid at Chicago, Illinois, and at additional mailing office.

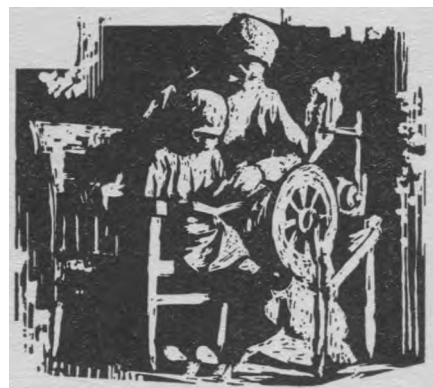

Būdamos motinos, moterys yra ypatingai reikšmingos naujajai kartai, būtent savo vaikams. Ale ne vien tuo, kad jos globia, bet labiau tuo, kad iš jų gyvenimo, iš jų kraujo, jų nuotaikos ir vidinių pergyvenimų tenka vaikams, ką jie iš motinos paveldėja. Vaikai kalbą tikriausiai išmoksta iš motinos. Su jos kalba persimeta ant jų nuolatai motinos sąmoningumas, visas vidinis jos gabumas, jos malonumas, nuoširdumas, teisingumas ir švelnumas.

V y d ū n a s

Motinos meilė tikrai yra auksinė jungtis, rišanti vaikystę su amžiumi, ir tas vis tiek dar tebėra vaikas - nors laikas jam jau būtų išvagojęs veidą ar pasidabrinęs smilkinius - kuris dar lengva širdimi tebegali prisiminti švelnų pasišventimą ar meilūs pabarimus šios jam paties Dievo duotos artimiausios bičiulės.

B o v e e

EILĖS MARIJAI IŠ LIETUVOS

Skaitomos gegužinėse pamaldose

MOTINOS DIENA

NAŠLAITĖS ŽODIS

Aš esu, Marija, žemėj be motulės –
Niekas nepaglosto kančioje galvos.
Ak, kodėl motulė kapinyne guli?
Ašarėlėms riedant, kas mane paguos?

Kas ramins našlaitės mažą, liūdną širdį,
Jei nėra motulės mylinčių akių?
Kas švelniausiom rankom sielą man

sušildys,

Kai prie šalto kapo apleista verkiu?

Ar girdi, Marija, mano gilią raudą?
Aš Tave šaukiuosi geliančia širdim:
Kaip gėlė be saulės, be motulės augu –
Tu, mane, Marija, vargstančią atmink!

Suklupau, Marija, aš prie Tavo kojų, –
O išgirski maldą iš jaunos širdies!
Tu nuo šiol man būki Motina antroji –
Tu į dangų kelią man tamsoj nušviesk!

LAIMINK, MARIJA, MAMĄ!

Aš, brangi Marija, dar turiu mamytę.
Ji kiekvieną rytą prikelia mane.
Ji vaikystėj mano tartum saulę švyti –
Ji krūtinėj aidė meilės lopšine.

Ji mane lopšely per naktis lingavo –
O, mamyt, ir šiandien dėl manęs vargsti!
Į lopšinę pynei tylią maldą savo
Ir, kaip obelėlė, pabalai anksti...

Ką aš dovanosiu Tau, gera mamytė.

Už vargus didžiausius, rūpesčius sunkius?

Į Mariją melsiuos aš kiekvieną rytą,
Ji palengvins tavo žemiškus kelius.

Apie bažnytėlę seni medžiai šlama –
Ir laukų gėlynai meldžiasi visi.
Laiminki, Marija, mano brangią mamą!
Motina nuo amžių mūs visų esi!

LINKSMYBES PRIEŽASTIE

Tu Linksmybės Priežastie, – mes gegužų

giedam.

Tu prasmė ir džiaugsmas mūs visų dienų.
Kaip žiedai į saulę kelias galvas pievoj.
Taip ir aš, Marija, į Tave einu.

Kai širdis nuliūsta, ją džiaugsmu paguodi.
Kai suklumpa kojos – prikeli mane.
Tai todėl gegužų žydi žemės sodai
Ir bangelė virpa mūsų Nemune.

Kai žiedai į saulę kelias galvas pievoj.
Taip ir aš, Marija, į Tave einu.
Tu, Linksmybės Priežastie, vesk mane pas

Dievą,

Kai skausme didžiajam be vilties klumpu.

TAIKOS KARALIENE

Taikos Karaliene, – Tau meldžiasi šeimos.
Tau meldžias kiekvienas pasaulio žmogus.
Atsiųski žmonijai ramybę ir taiką –
Te žemė nušvinta lyg antras dangus.

Taikos Karaliene, matai iš altoriaus
Kiek daug mūsų žemėje keršto, klastos.
Užjaust vienas kito dažnai nšbenorim,
Dažnai brolis brolio nemato vargus.

Taikos Karaliene – Tau meldžias Tėvynė,
Taikos Karaliene – Tau ošia banga.
Per visą gegužį Tau meilę mes pynėm –
Taikos Karaliene, mums šviesk visada.

■ Laisvųjų užduotis

Už Geležinės Uždangos lietuviai ir kitos tautos tebeapatiria politinę ir religinę priešpaudą. Tad būtina į tą faktą nenuilstamai kreipti pasaulio dėmesį.

Ypač sveikintinos yra didesnį įspūdį padarančios bendros manifestacijos, kaip kad birželio 15 d. Pabaltiečių Komiteto Philadelphijoje ruošiamos ekumeninės pamaldos (plačiau žr. šio "L. L." nr. 194 psl. "Atgarsių" skyrių). Turimomis žiniomis, panašios pamaldos projektuojamos Čikagoje. Vertėtų jas ruošti ir kituose miestuose, kur tik yra pavergtųjų tautų išeivių.

Laisvųjų užduotis — nelaisviems padėti išsilaisvinti... Kad ir keliant balsą prieš anų patiriamą nelaisvę.

■ Lietuvių Bendruomenės reikalais

Lietuvių Bendruomenė savo esme ir paskirtimi yra visus lietuvių išeivius apjungianti organizacija: jai priklausančiai, o ypač joje veikiantieji turi siekti bendro labo ir darnios veiklos. Tam bendram gėriui turi nusilenkti asmeninės ambicijos ar grupiniai interesai.

Deja, šiuolaikinė JAV Lietuvių Bendruomenės Taryboj nuo pat jos kadencijos pradžios pasireiškė nevisai sveikas grupinis susiskirstymas. Balandžio 19-20 d. Čikagoje įvykusi Tarybos sesija parodė, kad tas pasidalinimas ne tik nebuvo atslūgęs, bet net paastrėjo: keletas net kėlė valdyba nepasitikėjimo klausimą. O vis dėlto valdybos narių pranešimai, paaiškinimai ir Tarybos narių balsavimai paliudijo, kad valdyba dirbo, kiek esamose sąlygose galėjo, ir kad nebuvo jokio rimto pagrindo ją nepasitikėti.

Lietuvių Bendruomenės labui (ta prasme, ir "Laiškų Lietuviams" redakcijai) ne tai

svarbu, kas Bendruomenei vadovauja, nes, praktiškai imant, ir vieni, ir kiti maždaug tą patį esamose sąlygose padaro. Bet kas yra bloga — tai pati nedarna, kenkianti Lietuvių Bendruomenės orumui ir darniai veiklai.

Spausdinant kiek platesnį V. Kleizos pasisakymą šios JAV LB Tarybos klausimu (žr. šio "L. L." numerio sekantį psl.) norisi pridėti tik viena: kas nori vadovauti, tas, bendradarbiaudamas su vadovybe, teparodo savo sugebėjimą rūpintis ne savo ar savo grupės, bet Bendruomenės reikalais.

■ Dėmesys knygų serijai

Krikščionis gyvenime knygų serija yra verta visų lietuvių dėmesio (žr. interviu su prel. Vyt. Balčiūnu; "L. L." 1969 m. vasario nr. 74 psl.). Dėmesys atkreipiamas tos serijos pirmųjų tomų pristatymu. Tokie parengimai jau buvo surengti Bostone, Los Angeles ir Čikagoj.

Iškilmingoje akademijoje Čikagoje knygų serijai buvo palinkėta atvirumo ir dėmesio menui. Poetas K. Bradūnas linkėjo į seriją įtraukti knygų apie literatūrą ir menus, o paskaitininkas dr. Vyt. Vygantas jai atvirumo pavyzdžiu pastatė vieną amerikiečių katalikų žurnalą, atspausdinusį iš Katalikų Bažnyčios išstojusio Charles Davis recenziją, persvarstančią į jo idėjas reaguosio kun. Gregory Baum knygą.

■ Palikimas

Šiame "L. L." numeryje (174 psl.) baigiama spausdinti Anatolijaus Kairio trijų paveikslų drama "Palikimas", simboliškai vaizduojanti nenutrūkstamus ryšius tarp Sibiro tremtinių aukos ir lietuviybės ugdy-mo išeivijoje. Tinkama tema Lietuvių Švietimo ir Šeimos Metais.

STEBINTIr SVARSTANT

NUO VISUMOS LABO DAR NEPAJĖGĖM SAVOJO "AŠ" ATSKIRTI

Žvelgiant blaiviom akim į paskutinę JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesiją

Balandžio mėn. 19-20 d. Čikagoje vyko JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos sesija. Jos buvo laukta su susirūpinimu ir lūkesčiu. Paskutinių metų įvykiai bei pasisakymai įaudrino Lietuvių Bendruomenės padangę ir jos horizontuose spietėsi tamsūs debesys. Audra artėjo, ji kėlė rūpestį.

Sesija buvo audringa ir nevisuomet pajėgė išlaikyti priimto kultūringumo ribas. Liūdna ir tai, jog daugiausia apsiribota praeities vertinimu bei "sąskaitų suvedinėjimu", bet labai mažai laiko skirta ateičiai ir tolimesnės veiklos gairių nustatymui. O gal nedrįstama ateitin pažvelgti, nes tas reikalauja platesnio pasiruošimo ir pramatyto?

Bet, prisimenant sesiją, pastebime ir šviesesnių vilties pragiedrulių. Gal tai skamba paradoksiškai, atsižvelgiant į aukščiau padarytus pareiškimus.

Kodėl drįstame matyti šviesesnę ir giedresnę ateitį? Sesija labai aiškiai parodė mūsų trumparegiškumą ir menkumą, kas turėjo stipriai sukrėsti ir papiktinti kiekvieną ten dalyvavusį. Jei tą pajėgė pajusti dauguma Tarybos narių, jau yra padarytas žingsnis teisingon kryptin. Pasipiktinti mus vertė mūsų nepajėgumas save ir savąjį "aš" atskirti nuo bendrojo "mes" ir visumos labo. Tačiau, argi Taryba, rinkta visos lietuviškos visuomenės, nėra tos bendruomenės veidrodis ir atspindys? Kas mes esame, pamatėme sesijoje. Todėl tikime, kad šis sukrėtimas ir pažvelgimas į save mus ves naujais keliais. Tiesa, iš kai kurių to tikėtis negalima, nes tai būtų reikalaujama pastangų virš jų žmogiško pajėgumo.

Jei ligi šiol visą laiką linksniavome demokratijos žodį ir bandėme juo vadovautis, tai dabar pamatėme, jog esame supratę tik to žodžio raidinę prasmę. Žinome, ką demokratija reiškia, bet dar nesame pilnai jos įsisąmoninę ir į ją įsijautę. Čia laimingesnė jaunoji karta, kuri augo ir brendo demokratijos principų užuovėjoje. (Nors jos atstovų ir buvo, bet jie neturėjo progos savo minčių iškelti, nes visą laiką vyko minima

įtampa.) Vyresnieji gi demokratiją sunkiau išgyvena ir prisiima. Praeitis per daug giliai įleidusi šaknis į jų gyvenimo būdą.

Demokratija suponuoja laisvę, o laisvė – asmeninį apsisprendimą. Bet kiekvienas apsisprendimas iškelia ir asmeninės atsakomybės būtinybę. Daugumos valia yra priimama ir vykdoma, tačiau ir mažumos balsas išklausomas bei gerbiamas. Ši sesija kaip tik ir parodė, kad jau pradėdame išmokti vadovautis demokratiniiais pagrindais, tačiau dar nesame išmokę gyventi demokratinėje dvasioje. Neseniai miręs rašytojas John Steinbeck, apibūdindamas šį kraštą, rašė: "Aš stipriai įtariu, jog mūsų moralinis ir dvasinis pasimetimas kyla iš to, kad mes dar nesame išmokę gyventi aplinkoje, kurioje yra visko perteklius". Ar tik mūsų pasimetimas nekyla iš to, jog dar nepajėgėme persiorientuoti demokratinėje aplinkoje?

Lietuvių Bendruomenė – vienintelė bendrinė mūsų organizacija, kurioje aiškiai bandoma ir siekiama vadovautis demokratiniiais pagrindais. Ji nėra tobula, bet tobulybės siekia. Ji, tarsi jaunas žmogus, išgyvena augimo bei brendimo audras. Ji dar blaškosi ir ieško savęs. Kiekvienas augimas sukelia konfliktus, todėl netenka stebėtis ir Lietuvių Bendruomenės problemomis. Juk tik prieš keliolika metų sukurta mūsų rankomis, šiandien ji jau gali didžiuliuoti savo platumu ir apimtimi.

Dabartinės Tarybos kadencija baigiasi sekančių metų pavasarį. Atrodo, jog ši sesija buvo paskutinė šiai Tarybai. Gal ji tiksliausiai ir pademonstravo šios Tarybos pajėgumą bei dvasią.

Norėtusi tikėti, kad dabartinis laikotarpis Lietuvių Bendruomenei yra persilaužimo periodas. Į sekančią Tarybą tegul ateina nauji veidai, kurie parodys žmogui daugiau meilės, atvirumo ir pagarbos, kuriems Lietuvių Bendruomenė bus darbo dirva, o ne kovos arena, kurie bus santūrūs žodžiams ir ugningi savo darbais.

Vaclovas Kleiza

VISUOMENINĖS SANDOROS SĄLYGOS

A. TAUTVYDAS

1968-1969 m. "Laiškų Lietuviams" konkurse antrąją premiją laimėjęs straipsnis

Autoriui pageidaujant profesiniais sumetimais, straipsnis spausdinamas slapyvardžiu.

Laiškų Lietuviams redakcija, matydama mūsų išeivių visuomenėje "nemaža nesantikos, nesutarimų ir susiskaldymo", paskelbė straipsnio konkursą, ieškodama kelio į darnų sugyvenimą bei sandorą.

Mums atrodo, kad yra dvi pagrindinės darnaus sugyvenimo sąlygos: a) bendrų pagrindinių tikslų (siekimų) turėjimas ir b) įvairių priemonių tiems tikslams siekti pripažinimas. Šitos sąlygos tokios paprastos, kad beveik savaime aiškios. Juk neturint bendrų tikslų, negali būti ne tik darnaus, bet ir iš viso jokio bendro visuomeninio darbo ar veikimo. Mūsų, kaip lietuvių, bendri siekimai yra Lietuvos laisvė bei nepriklausomybė, kuri sudaro tinkamiausias sąlygas tautos egzistencijai stiprinti bei jos kultūrai puoselėti. Tie tikslai normaliam, neišsigimusiam, tautiečiui savaime aiškūs. Taip pat beveik savaime aiški ir kita sąlyga – įvairių priemonių tiems tikslams siekti pripažinimas. Tiems patiems tikslams siekti gali būti daug priemonių, ir nė viena jų nėra absoliučiai tikra, kol tikslas nėra pasiektas. Jų tinkamumas paaiškėja tik tikslą pasiekus. Paprastai to paties tikslo siekiama įvairiomis priemonėmis. Pavyzdžiui, Amerikos valdžia savo tikslų Vietname ir kitur siekia ne tik karinėmis, bet ir diplomatinėmis, ekonominėmis bei kitomis priemonėmis. Ir mūsų kovoje dėl laisvės naudojamos įvairios priemonės – diplomatų - politikų veikla, informacija, mokslas, visuomeninė veikla

(kontaktai su amerikiečiais intelektualais, spaudos žmonėmis, kelionės į Lietuvą, ryšiai su žmonėmis iš Lietuvos ir kt.)

Kurios šių priemonių sėkmingiausios, neįmanoma visu tikrumu pasakyti. Tur būt, arčiau tiesos bus teigimas, kad visos jos gali būti naudingos ir reikalingos. O jei taip, tai kiekvienas bendruomenės narys yra laisvas pasirinkti tokias priemones, kurios jam tam tikru metu atrodo tinkamiausios.

VERTINIMO KOMISIJOS narių pastabos apie šį A. Tautvydo slapyvardžiu pasirašytą straipsnį: pasižymi nuoseklumu, pagrįstas faktais ir logiškais teigimais, iš kurių savaime plaukia išvada – būkime tolerantiški... konkrečiausias ir arčiausiai prie temos... nuosekliai ir taikliai dėsto mintis, bet kalbėdamas apie minties ir žodžio laisvę, aiškiai teisinga vieno nusistatymo žmones, o neigia kitus... gerai analizuoja lietuvišką padėtį.

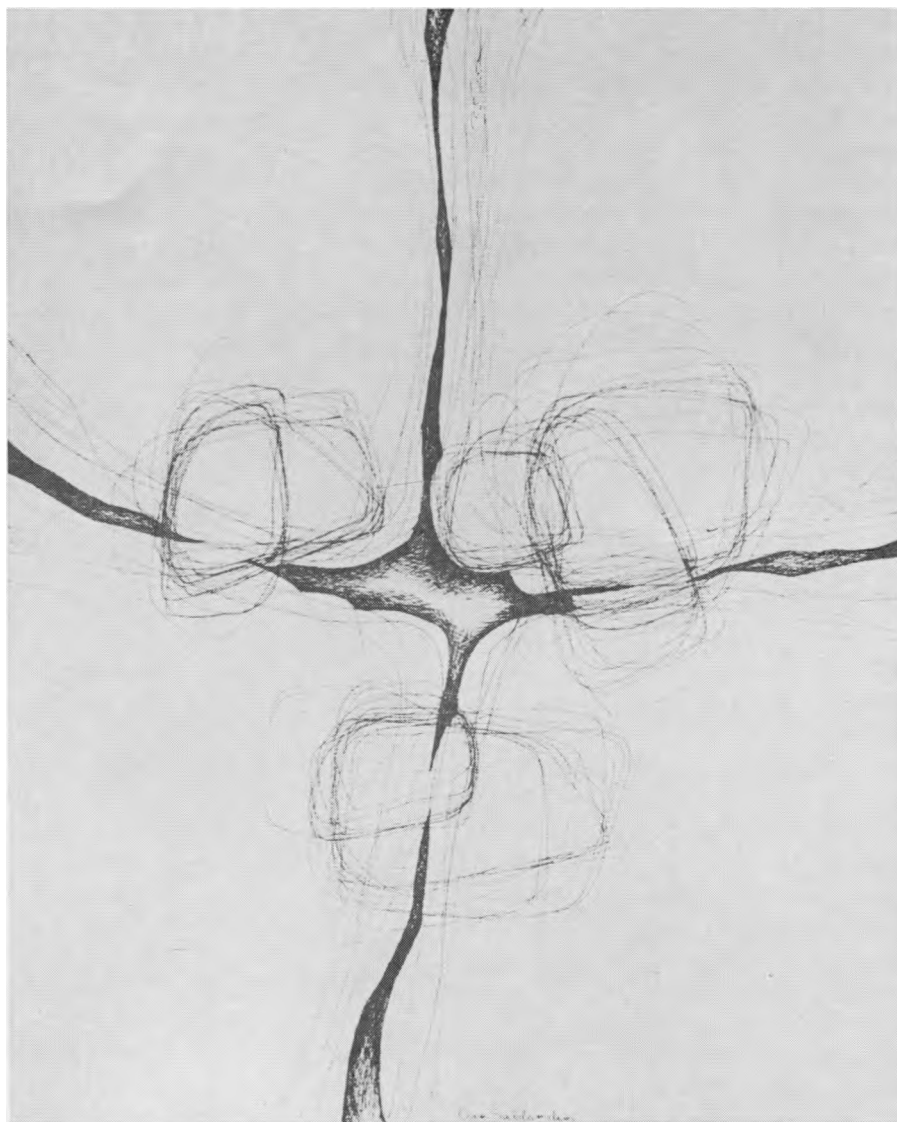
atsižvelgiant į profesiją, sąlygas ir kt. Spėjame, kad ir *Laiškų Lietuviams* redakcija turėjo tą patį galvoj, formuluodama konkursinio rašinio temą "Tolerancija ir ištikimybė principams, kryžiuojantis pažiūros ir nuomonės". Tie principai – tai mūsų minėti bendri tikslai bei siekiai, kuriems esame ištikimi, o pažiūros bei nuomonės "kryžiuojasi" dėl priemonių, ir dėl to čia būtina "tolerancija".

Tokia yra teorija, ir čia dalykai atrodo gana aiškūs. Praktikoje betgi reikalas atrodo keblesnis. Čia tuoj kai kas pasakys, kad ne visos priemonės yra vienodos vertės, kad gali būti gerų priemonių, tik pakenčiamų ir visai blogų. Bet kas turi spręsti apie jų tinkamumą ar netinkamumą? Kas turi pasakyti, kad tos įvairios priemonės veda į tą patį, ar "nebe į tą patį tikslą"? Čia ir iškyla vadovybės arba autoriteto klausimas. Taigi kas yra autoritetas? Kaip žinoma, autoritetą paprastai sudaro dvi savybės – formali ir kompetencinė. Tikras autoritetas yra tokia vadovybė, kuri vadovauja ne tiek formaliai, kiek faktiškai, ne tiek institucijos

formalybe, kiek kompetencijos (intelektualinės bei moralinės) pranašumu. Kai vadovybė nepasižymi tomis savybėmis, jai belieka viena formalybė, kuri yra tuščia ir dėl to neveiksminga. Visuomenė tokiu atveju autoritetu netiki ir nesiduoda vadovaujama. Sakoma, kad tokiu atveju visuomeniniame gyvenime nėra darnos.

Šiandien autoriteto klausimas suaktualėjo ryšium su reformomis Bažnyčioje. Dažnai pabrėžiamas autoriteto reikalingumas ne tik Bažnyčioje, bet ir šeimoje, valstybėje ir kitur. Šeimoje vaikai turi klausyti tėvų, valstybėje piliečiai valdžios. Tai tiesa. Tačiau tas klusnumas nėra absoliutus, nes autoriteto subjektas yra žmonės, kurie nėra tobuli, kurie gali klysti ir faktiškai dažnai klysta. Dėl to klusnumas autoritetui yra proporcingas jo intelektualiniam bei moraliniam pranašumui. Kai tėvas šeimoje yra menkos moralės, jis yra menkas autoritetas ar joks autoritetas savo nepilnamečiams vaikams. Kai valstybės vadai pirmoje vietoje stato savo asmenišką ar savo siauros grupės egoistinius interesus, paneigdami piliečių pagrindines teises, jie nėra tiems piliečiams autoritetas. Kai Bažnyčios hierarchai tiek konservatyvūs, kad atsisako atsižvelgti į žymiausių teologijos mokslo autoritetų išvadas, jie irgi nustoja nemaža autoriteto, nes remiasi tik institucijos formalybe. A. Maceina apie formalinį autoritetą šitaip kalba: "Grynas formalinis autoritetas Bažnyčioje yra prasilenkimas su Šventąja Dvasia. Inkvizitorius kaip tik nori visą savo valdžią pastatyti ant šitokio autoriteto ir tuo pačiu sukurti antikristinę karalystę iš esmės, kurioje būtų žiūrima ne to, kas sakoma, bet to, kas sako. Tuo tarpu Kristaus karalystėje pagrindinės reikšmės turi turinys (ką sako), bet ne formalinė kieno nors valia (kas sako)" (*Didysis Inkvizitorius*, 192 psl.).

Tas pats ir mūsų visuomeninėje veikloje. Mes turime institucijų, kurių pareiga vadovauti. Bet jas sudaro žmonės, kurie ne visuomet ir ne visais atžvilgiais yra pajėgiausi, tinkamiausi visoje mūsų bendruomenėje. Grupė žmonių, nesanti vadovybėje, gali būti net pajėgesnė, kompetentesnė kuriu nors klausimu, negu tokia pat grupė vado-

ONA ŠABLAUSKIENĖ - JAUGELYTĖ

Gimusi Lietuvoj, pokario metais atsidūrė išeivijoje ir gyvena Montrealy, Kanadoj. 1955-1957 m. Montrealio Museum of Fine Arts meno mokykloje studijavo skulptūrą. 1958-1963 m. lankė L'Ecole des Beaux Arts de Montreal vakarais ir lavinosi pas privačius mokytojus tapyboj ir grafikoj. Tuo laiku galutinai apsisprendė už grafiką.

Kaip grafikė, yra dalyvavusi daugely grupinių parodų kanadiečių ir lietuvių tarpe. Spaudoj yra susilaukusi gerų meno kritikų atsiliepimu. Apie jos paveikslą "Trejybė" "The Montreal Star" rašė: " "Trejybėje" ji rodo elegantišką studiją kaligrafijoje. Montrealis stato menininkams didelius reikalavimus. Menas yra šio miesto gyvenimo dalis, ir O. Šablauskienė savo grafikos darbais jame aktyviai dalyvauja". (Žr. josios darbus juodu tušu šiame "L. L." numeryje: "Trejybė" šiame puslapyje ir "Angelas Sargas" 168 psl.).

vybėje. Dėl to kai mūsų visuomenė nėra sąlygų sudaryti vadovybės iš neabejotinai kompetentingiausių žmonių, kurie galėtų vadovauti savo intelektualiniu bei moraliu pranašumu, tada faktiškai vadovybei dažnai tenka remtis vien formaliniu autoritetu: aš tam pritariu, o tą smerkiu, nes aš esu vadovybėje. Bet visuomenė gerai supranta, kad asmens priklausymas vadovybei išminties jam nė kiek nepadidina, ir dėl to visuomenė, anot Maceinos, žiūri ne to, kas sako, o ką jis sako. Dėl to fakto, kad vadovybė dažnai tėra formalinis, o ne faktinis autoritetas, ir pasireiškia nedarnumas visuomenės gyvenime. Tokiu atveju formalinio autoriteto nuomonė gali susikirsti ir faktiškai dažnai susikerta su visuomenės paskirų grupių ar asmenų nuomone, ir rezultatas – visokie nesusipratimai bei nesutarimai.

Išeitis iš tos nepageidaujamos padėties gali būti dvejopa. Galima taip sustiprinti vadovybės autoritetą, kad ji vadovautų ne tik formaliai, bet ir faktiškai – savo kompetenciniu pranašumu. Arba kai vadovybė remiasi daugiau formaliniu autoritetu, darydama sprendimus, ji turi būti labai atsargi. Svarbesniais klausimais ji turėtų atsi klausti nuomonės kompetentingų patarėjų (juk ir popiežius, ir Amerikos valdžia turi patarėjų). Kas tie patarėjai galėtų būti, tai atviras klausimas. Gal būt, tas intelektualinis bei moralinis elitas, apie kurį kartą yra kalbėjęs A. Blažys savo straipsnyje *Intelektualų atsakomybė tautoje* (Aidai 1967, Nr. 10).

Bet nepaisant kokia vadovybė bebūtų, ji negali pretenduoti į neklaidingumą. Tokia pretenzija jos autoritetą greičiau mažintų nei didintų. Iš to plaukia išvada, kad vadovybė savo sprendimus gali daryti labai atsargiai, ji turi vengti absoliutybių: mūsų nuomonė absoliučiai teisinga, mūsų siūlomos priemonės absoliučiai geros ir kitokių būti negali. Šiandien, kai absoliutybių atsisakoma net moralinėje teologijoje (plg. Charles Curran redaguotą aštuonių teologų

knygą *Absolutes in Moral Theology?*, 1968) operuoti absoliutybėmis visuomeniniame bei politiniame gyvenime būtų ne tik ne-naudinga, bet dargi pavojinga. Ypač vengtinas toks sprendimų suabsoliutininimas, kuris bando iš anksto morališkai diskvalifikuoti kitaip manančius ar kitokias priemones pasirenkančius. Deja, mūsų gyvenime kaip tik ir neišvengta to nuomonės suabsoliutininimo ir kitokios nuomonės besilaikančių diskvalifikavimo, paskelbiant, kad vadovybės nutarimo nesilaikymas "būtų tolygus Lietuvos respublikos tęstinumo ir Lietuvos įjungimo į Sovietų Rusiją nepripažinimo atsisakymui". Tai faktiškai reiškia: jei tu kitaip galvoji nei mes, tu atsisakai Lietuvos laisvės bei nepriklausomybės, ergo esi išdavikas, lietuvių tautos priešas. Šitokia absoliutybe neišvengiamai sudaromos sąlygos nesantaikai, ginčams ir skilimui. Šitokią magišką formulę pasigriebę, antraeiliai trečiaeiliai laikraštininkai ima labai drąsiai švaistytis anatemomis, kitus smerkdam ir save keldami kaip didelius patriotus ir kovotojus. Tada pasipila tokie kaltinimai skirtingos nuomonės žmonėms, kaip: tautinės drausmės ardymas, pasitarnavimas priešui, pylimas vandens ant priešo malūno, kolaboravimas, su priešu koegzistavimas, nusiangažavimas, agentavimas ir pan. Iš tikrųjų daug daugiau pagrindo teigti, kad tie prokurorai (kaltintojai) daugiau "pasitar nauja priešui", negu tie, kuriems tie kaltinimai taikomi, nes kiekviena akcija (kaltinimas) visuomet iššaukia reakciją (gynimąsi). Čia ir yra visokios nesantaikos versmė. Faktiškai niekas tiek išeivijoje nekelia nesantaikos, kaip oponentų žeminimas morališkai, niekinimas, kuris tuojau išvirsta savitarpio ar vispusišku niekinimusi, bendra savinieka. Tokiu atveju mūsų kai kurie moralistai, pretenduodami į nešališkumą ir dėdamiesi stovį aukščiau besiginčijančių pusių, abi jas laiko vienodai kaltomis. Bet tai tėra tiek pat teisinga, kiek būtų teisinga vienodai kaltinti užpuoliką ir užpultąjį.

Kai kurie laikraštininkai bei kai kurie veikėjai kartais kaltininkų ieško už mūsų bendruomenės ribų. Esą čia mūsų priešas tyčia siunčia visokių menininkų, kad mus suskaldytų. Jie, tie menininkai, esą tos pik-

Angelas Sargas. Ona Šablauskienė-Jaugelytė (juodas tušas).

tosios dvasios, kurios mus gimdo. Iš tikrųjų teisingiau būtų sakyti, kad jie ne skaldo, o tik sudaro progą iškilti aikštėn mūsų vidiniam suskilimui, mūsų visuomeniniam nesubrendimui, kuris reiškiasi savo nuomonės suabsoliutinimu ir kitų nuomonės nepakentimu. Faktiškai tuo tik pasireiškia mūsų visuomeninis nekultūringumas. Juk koks čia pasitarnavimas priešui, kai pasikalbama su Vilniaus universiteto rektorium ar pasiklausoma solisto iš Lietuvos koncerto? Juk jeigu galima skaityti sovietinius laikraščius informacijos dėliai, tai kodėl negalima informuotis pas rektorių? Arba jei transliuojama Lietuvos solistų muzika iš plokštelių per visas Amerikos lietuvių radijo valandas, tai kodėl negalima paklausti gyvo solisto dainavimo? Juk niekas iš tų visų šimtų bei tūkstančių "nusikaltėlių" neišsižadėjo nei Lietuvos laisvės, nei reikalo dėl jos kovoti. Ir jeigu kas tokiomis progomis įvyksta negera, tai nebent iškilimas aikštėn to minėto nesubrendimo bei nekultūringumo, kuris pasireiškia, kaip minėta, kitų moraliniu diskvalifikavimu: aš manau, kad eiti į solisto koncertą negalima ir todėl aš esu geras lietuvis, o tu eini į koncertą ir todėl esi blogas lietuvis. Tas niekinimas savųjų be jokio reikalo ir be jokio pagrindo daug kam atrodo pats bergždžiausias ir pats nesimpatiausias išeivijos gyvenimo reiškiny.

Teorijoj mes pripažįstam pliuralizmo principą visuomeniniame gyvenime, dažnai pakalbame apie žodžio bei minties laisvę, bet šiuo atveju norim būti totalistai ir tai bandom vadinti drausmingumu. Bet ar tai neprimena mums nepriklausomybės laikų, kai "autoritetingi" cenzoriai nurodinėjo laikraščiams, ką jie turi rašyti ir ko nerrašyti, visa tai teisindami tautos vienybės bei panašiais motyvais? Gerai, kad pradedama šį reikalą teisingiau suprasti. Apie tai ima jau rašyti ir spaudoj. Gal tai kiek pravėdins orą. Daug straipsnių *Dirvoj* tuo klausimu parašęs, už žurnalistiką premiją laimėjęs Bronys Raila tą patį kartą konstatavo: "Jau nebe nuo šiandien daugelis aiškiai mato, kad su bolševikiniu priešu mes narsiausiai kovojam gangreit tik prakalbam ir rezoliucijom, o įniršusi ir nuodingausia

naikinimosi kova vyksta tarp savųjų ir prieš savuosius... Ne priešas mus sukiršino ir daugiausia suardė. Mes patys pirmiausia kiršinom, įtarinėjom, inkriminavom, nepasitikejom savaisiais ir ardėm savo gretas. Tad įvyko ir su ataidėjimais tebesidraiko ne tik iš šalies ardymas, bet ardymas iš vidaus. Ardymasis! Štai žodis, kuris man rodo, tiksliausiai dera dabartiniam laikmečiui. Ardymasis – mūsų demonas, tas mėliausias draugas ir patarėjas, mūsų įkvėpėjas mefistofelis. Ne svečias įsibrovėlis, bet ilgai buvęs ir užsibuvęs mūsų dvasios prakeikimui nelemtas šeimininkas" (*Dirva*, 1968. XII. 27).

Tokiu atveju ypač svarbus spaudos vaidmuo. Ji gali reikalą pakreipti geron ir blogon pusėn, skelbdama tik rimtus svarstymus ir vengdama: arogantiškų, niekinamųjų, prieš asmenis nukreiptų straipsnių. Be abejo, ne visi mūsų laikraščiai bei žurnalai vienodi tuo atžvilgiu. *Draugui, Tėviškės Žiburiams, Aidams, Laiškams Lietuviams, Metmenims* nedaug ką galima prikišti. Matyti pastangos, vengti padėties aštrinimo. *Dirvoj* šalia Br. Railos tramdomųjų straipsnių kitam puslapy, žiūrėk, koks nors Jonaitis šaukia "apsivalykim". Kai kurie kiti laikraščiai bei žurnalai dedasi, anot to, teisuoliais ir kerta "priešui" iš peties. Bet gal neverta dėl tų vadinamųjų ginčų per daug ir jaudintis, nes dalis tos publicistikos bei polemikos yra aiškiai nesveikos psichikos padarinys. Turime galvoj visus tokius kritikus, kurie agitpropo agentų, komunarų bei kitokių priešų randa net mūsų veiksmų vadybėse. Spaudos laisvės krašte galima leisti ir jiems "pasireikšti". Bet praeis ir jų įkarštis savaime, kai nebus su kuo ginčytis. O tuo tarpu, gal būt, galima dar prisiminti seną, bet ir šiandien nemažiau galiojančią išmintį, formuluotą žinomu sakiniu: *in principiis unitas, in dublis libertas, in omnibus caritas*. Dėl principinių tikslų esame vieningi. Dėl to džiaukimės ir dėkoke už tai Dievui. Dėl priemonių abejotinumų bei netikrumo pripažinkime laisvę rinktis vieno kias ar kitokias. Ir kiekvienu atveju nesikelkime į puikybę, pretenduodami į neklaidingumą, ir neniekinkime savo artimo, savo tautiečio, to paties tikslo siekiančio.

EIKITE IR JUS Į MANO VYNUOGYNĄ

Neįprastos mintys kunigo pašaukimo tema

PRANAS RAZMINAS

Šeimininkas net pyktelėjo ant stovinėjančių be darbo: "Ko čia stovite visą dieną dykinėdami?"

Nebuvo ir tie paskutiniai už vartų tinginiai. Greičiau jie tik buvo nedrąsūs ir kukliai laukė už vynuogyno vartų. Jų atsakymas Šeimininkui nuoširdus: "Niekas mūsų nepasamdė".

Kristus nieko neatstumia. Jis pakviečia visus, ką tik randa prie vynuogyno vartų, iš anksto nenuspręsdamas jų tinkamumo ar netinkamumo. Bus užmokėta pagal susitarimą.

Ar yra vėluojančių į Kristaus vynuogyną? Jų buvo visais laikais, jų yra ir šiandieną...

APLINKA

Dabarties metas ir aplinka nėra palankūs pašaukimams. Žmogus, ypatingai jaunas, yra taip stipriai traukiamas laikinųjų gyvenimo pažadų, kad jis ima jais labiau tikėti negu tuo, kas žadama dar kada nors. Jei jau visais laikais buvo "jaunos dienos neprotingos, paklydimais gan turtingos", tai dabarties metas jaunimui yra moralinių džiunglių metas. Ankstyvesnės, sakysim, jaunimo generacijos labiau pažino gyvenimą iš knygų, ir tai dar dailiai apipavidalintų, idealizmu pasaldintų.

Šiandien mūsų jaunimas betarpiškai pažįsta savo vyresnius, stebėdamas jų teigiamus ir neigiamus polinkius. Nuo jo akių nesugeba išsisukti nei pasaulietis, nei dvasininkas. O ko jo paties akys nepastebėtų, tai jam padėtų vyresnieji tiesiogine esamu

ir nesamų gyvenimo netobulybių interpretacija. Tas ydų mazgojimas apsireiškia ir sambūriuose, ir spaudoje, ir šeimose. O ką bekalbėti apie televiziją ir apskritai filminių pasaulių, kurie pažinimo likusias spragas visu svoriu užpildo. Taip bręstančio jaunimo realusis pasaulis tampa kaip ir "užbaigtas".

Sveikas jaunuolis, besiryžtąs eiti pašaukimo keliu, nėra iš dangaus nusiritęs eunuchas, neturįs jokios reakcijos į šio gyvenimo kiekvienam žmogui įgimus polinkius: mylėti, kurti šeimą ir t. t. Prieš šią natūralią trauką sunku atsispirti net turinčiam kitų gyvenimo tikslų. Tie potroškiai nepaleidžia ilgus gyvenimo metus. Priežastys visiems suprantamos. Tad tuo labiau negali būti laikomas atbaigtu granitu dvidešimt kelių metų jaunuolis. Jis jau gali būti diplomuotas, jis gali turėti apaštalo pareigoms eiti šventimus, tačiau jo gyvenimo patyrimas dar gali būti su žymiomis spragomis. O tai negali būti jam nesvarbu.

Šiandieną pašaukimai išnirsta iš moralinių džiunglių, o jau realizuotiems sušvisti šventumo aureole yra gana sunku. Kyla klausimas, ar seminarijos dvasia, išsinešta po ilgų savęs tobulinimo ir studijų metų, yra pakankama garantija išlikti nepalaužiama asmenybe?

PAŠAUKTASIS PASAULYJE

Visiems labiausiai pavojingas drungnasis pasaulis, kuris paprastai nepuola nei atvirai, nei iš paslų. Tik niekas iš jo negali pasimokyti, nes jis nei už gerį, nei už blogį

nekovoja. Bet jis linkęs labiau pašiepti gėrį negu blogį.

Drungnasis pasaulis nei su džiaugsmu apaštalo nesutinka, nei su nuoširdumu jo neišlydi. Mūsų laikais apaštalas sukiojasi pasaulyje, kuriame net toks gerumas dažnai laikomas negudrumu bei lepšišku, o skaistumas – dažnai užmiršta atgyventa bei pasenusia fantazija.

Kol į pašauktą žiūrėsime tik romantiškomis akimis, tol mes stokosime pašaukimų. Kol mes esame linkę pašauktą izoliuoti nuo aplinkos ir uždaryti į atsiskyrėlio bokštą, kad jis, iškišęs savo dešinę pro siaurą mūro langą, mūsų nuodėmes atleistų ar mūsų ištvirkimą palaimintų, tol mes stokosime gerų apaštalų.

Pašauktasis turi pasilikti pasaulyje. Tačiau jis nesirengia vadovauti pasauliui, bet žmogui. Tik per jį gali atnaujinti žemės veidą. Šiandien per stipriai akcentuojama apaštalo valdomoji galia, o per mažai praktikuojama meilė broliui žmogui.

PAŠAUKIMAS IR PROFESIJA

Profesija nėra kliūtis pašaukimui, o pašaukimas – profesijai. Kiekvienas žmogus turi savo misiją Viešpaties planuose. Pašaukimas nėra kalnynas, nuo kurio ironiškai žvelgiama į žmonių skruzdėlyną žemės slėniuose. Tai romantinė ankstesnių generacijų pažiūra. Ar pašaukti nėra ir kūrėjai, išradėjai, gydytojai, inžinieriai, politikai, laikraštininkai, visuomenininkai ir kiti?

Profesija negali būti kliūtis pašaukimui, tačiau pašaukimas nėra profesija. Pašauktasis šiandien jau beveik nieko neatsižada ir nieko nepraranda. Atrodo, kad ateityje ir šeima nebus kliūtis. Pašaukimas šiandieną įgauna jau profesinį charakterį, t. y. jis gali būti keičiamas. Ir patys pašauktieji kai kada linkę save labiau laikyti profesionalais negu pašauktais. Jau esama labai stiprios tendencijos nebeišskirti iš pašaukimo turinio, nei šeimos, nei turto, nei kitų, kad ir teigiamiausia prasme, malonumų. Ir nieko čia nebūtų nekrikščioniško, tik ar ne nutolstama truputį nuo evangelijos dvasios: "Palik viską ir sek mane". Taigi, apaštalo kelias atsидūrė kryžkelėje. Tik ekumeninė dvasia galės surasti tinkamą sprendimą.

Geras pasaulietis ar blogas apaštalas. Geriau būti geru pasauliečiu, negu blogu kunigu... Šis teigimas mėgstamas pasauliečių. Tačiau primirštama, kad vargu ar šios dvi sritys gali būti lygintinos. Kaip kad ir geras pasaulietis negali eiti kad ir blogo kunigo pareigų, taip vargu ar ir blogas kunigas jau galėtų ar įstengtų eiti gero krikščionio pasauliečio pareigas. Neištesėti gali abu luomai. Ar pabūgęs sunkių kunigo pareigų, bus jau geras ir pareigingas pasaulyje? Abejose pusėse yra sunkenybų.

PROGA "KLAIDŽIOJANTIEMS"

Jaunuolių ieškojimas seminarijoms jau dabar yra problema. Jie, kad ir krikščioniškų pažiūrų į gyvenimą, tiki labiau į tą patį gyvenimą, negu į vyresniųjų išmintingus žodžius. Iš kitos pusės, jų gyvenimo patyrimas dar abejotinos vertės. Jiems dar vos prasideda atsiverti akys, ir jie, kaip ir kūdikiai, veržiasi į viliojančią ugnį.

Pavėluotieji pašaukimai primena Kristaus laikus: kas buvo pašauktas nuo tinklo, kas nuo arklo ar kitokio darbo. Buvo ir jaunų pašauktų. Juk Dievo akyse žmogaus metai nėra reikšmingi. Svarbu dvasinis nusi-teikimas. Iki šiol jaunas amžius pašaukimui buvo taisyklė, o vyresnis – išimtis. Ši taisyklė, nors ir pamažu, slysta iš gyvenimo. 30 – 60 metų vyras Dievo tarnybai yra pajėgiausias. Diakonato atgaivinimas, atrodo, yra žingsnis į vyresniojo amžiaus pašaukimų ieškojimą. Kunigais šventinti jau subrendusius inteligentus vyrus po reikalingų teologinių studijų netolimoje ateityje galės būti kasdieninis bažnytinio gyvenimo reiškinys, o turima šeima nebebus kliūtis.

Jei kitos katalikiškosios tautos ta kryptimi pirmuosius žingsnius žengia, tai ir lietuviai nebegalės atsilikti. Kitaip, pašaukimų problema sunkiai bus sprendžiama.

Pagal šio meto visas gyvenimo teigiamybes ir neigiamybes vyras turėtų gauti kunigo šventimus apie trisdešimtuosius savo gyvenimo metus. Tik nuo tada būtų su pagrindu lauktina jo atsakomybė, kaip apaštalo, prieš Dievą ir prieš žmones. Tai jau amžius, kada žmogus turėtų sugebėti apsispręsti. Kalbėti jaunuoliui, dar tik einančiam 14-16 metus, apie kunigystės pa-

šaukimo didingumą yra labiau panašu, atsiprašau, į hipnotizavimą, negu į sąmoningą apsisprendimą. Hipnotizmas praeis, o gyventi reikės.

Nėra paslaptis, kad didelis nukunigėjimo priešas yra ir celibatas. Apie tai pakankamai nusivokia ne tik dvasininkai, bet ir pasauliečiai. Kad taip yra, parodo ir pačių kunigų stiprus domėjimasis šia problema. Ar pagal šio meto nuotaikas pašaukimų ieškojimas parengiamosioms seminarijoms nėra eunuchų ieškojimas kad ir pačia teigiamiausia evangelijos prasme? Ar nebūtų laikas nugręžti žvilgį į klaidžiojančius pašaukimus, į lūkuriuojančius darbininkus prie Viešpaties vynuogyno vartų? Ir jeigu jie išgirs Šeimininko balsą: "Eikite ir jūs į mano vynuogyną"...

TARP LIETUVIŲ

Argi mes elgtumės kilniai, jeigu, palikę savo apleistus namus, eitume kitų namų puošti? Tai ir pašaukimų rūpestis – pirmiausia savųjų krikščioniškųjų namų rūpestis. Tai nėra egoizmo ar nacionalizmo reiškiny, apie kurį net kai kurie krikščionių vadai turi keistoką supratimą. Jaunieji lietuviai kunigai nenukreipiami apaštalausti savo tautos broliams, o mūsų toks noras laikomas net nacionalizmo apraiška ir jau drąsiai prikišama: jūs statote tautybę aukščiau už religiją...

Mūsų jaunimui reikia dvasios vadų, mūsų vegetuojančioms dar lietuviškos parapijoms reikia apaštalų, nepavargusių nuo gyvenimo naštos. Be jų mūsų dvasinis atgimimas jau pažymėtas iš anksto mirties ženklų. Jauni, iš mūsų tarpo kilę apaštalai, nustumiami į svetimus dirvonus, pasiremiant valdytojo teise ir mažųjų etninių grupių nepakanta.

Vyresniesiems kunigams trukdo amžius (išimtytys labai retos) artimiau bendradarbiauti su jaunimu, o jaunųjų kunigų lietuviškose parapijose beveik ir neturime. Pašaukimai ugdomi per asmeninį kontaktą, per kilnų pavyzdį. Kiekvienas žmogus yra šiokiu ar tokiu būdu atsigręžęs į kitą žmogų. Žmogus per žmogų myli Dievą. Šventajame Rašte pasakyta, kad žmogus negali mylėti Dievo, neapkęsdamas savo brolio.

Jaunimas, kaip ir senimas, šiandieną ne tiek betiki kunigu prie altoriaus liturginiuose rūbuose, kiek kunigu gyvenimo realybėje, kunigu svečiuose ir kitose gyvenimo aplinkybėse.

Lietuviškų parapijų netikrumas bei jų vadovų menkas domėjimasis ekumenine dvasia neigiamai veikia į pašaukimus. Teisinga yra arabų patarlė, kad kiekviena pušis savo šilui ošia. Juk ir jaunas apaštalas yra kurios nors tautos sūnus, o jo darbas saviems gali būti sėkmingiausias.

Bent dvidešimt mums apaštalaujančių jaunų kunigų lietuviškose parapijose būtų neįkainuojama vertybė. Kokios didelės įtakos jie turėtų į kryžkelėje atsidūrusį mūsų jaunimą! Ir pašaukimų problema, būtų lengviau sprendžiama.

AKMENS LŪPOSE

VLADAS ŠLAITAS

Kažkodėl nesinori nei garsiai kalbėti, nei

šūkauti

faraonų akivaizdoj.

Penki tūkstančiai metų nebuvo pajėgūs

išgriauti

faraonų žavesio:

faraonų veidai tari atskirą savo kalbą,

taktą ir džiaugsmą,

kuris žaidžia akmens veidų nušlifuotam

paviršiuje.

*Tai kalba, kuri nemokėjo savęs apibūdinti
ir kuri amžinai pasiliko akmens lūpose.*

Tačiau, spręsdami vieną problemą, susiduriame su kita. Jaunieji apaštalai nebenukreipiami į lietuviškąsias parapijas. O jeigu ir teigiamai problema būtų išspręsta, tai susidurtumėm su kai kurių tautinės sąmonės sumenkėjimu ir teigiamų vaisių būtų sunku besulaukti, nes jų mokyklos nesi-domėjo specialiais jų uždaviniais. Dar mes turime lietuviškuosius vienuolynus. Šiandieną jie mūsų didžioji viltis, mūsų religinio atgimimo viltis. Tačiau ir jie už lietuviškosios sąmonės tęstinumą gana sunkiai kovo-

ja. Jie, įtemptai kovodami už egzistenciją, susilpnina savo tiesioginio darbo barus.

Daugelis vynuogyno darbininkų šian dieną yra susvyravę, suabejoję, kartais per drąsiai leidamiesi į rizikingus gyvenimo sukurius arba bailiai atokiai stovėdami. Būsi labai atsargus, pasyvus, nepatiksi savo viršininkams; būsi per daug aktyvus bei savarankiškas, rizikuosi savo pašaukimo ateitimi. Tačiau juk kunigas negali būti abejingas visa tam, kas vyksta jo apaštaltavimo aplinkoje. Vienu atveju jis nepatiks savo hierarchijai, kitu atveju savo aplinkai. Absoliutus pasyvumas būtų geriausia išeitis, tačiau tai nėra kilnios asmenybės ženklas.

Pašaukimų krizė jungiasi su Bažnyčios ir pasaulio krize. Supasaulėjimo reiškiniai Bažnyčioje iššaukia pašaukimų krizę (stoką). Suabejojimas amžinosiomis vertybėmis sukelia šaukiamojo atsargumą.

Prieš kurį laiką Čikagos amerikiečių dienraščiai beveik kas dieną minėjo dviejų

Jeigu dvasiškija ir pasauliečiai suvoks, kad jie abeji yra toje pačioje Dievo tarnyboje ir kad abeji privalo pagerbti jo reikalavimą, jog kiekvienas žmogus turi savo vietoje liudyti Dievo malonę, kuri skirta visiems, — jeigu dvasiškija ir pasauliečiai suvoks, kad Dievo teisme jie nebus klausiami apie jų padėtį socialinėje Bažnyčios struktūroje, o tik bus klausiami apie tikėjimą, viltį ir meilę, kad jie bus teisiami pagal tai, ar jie buvo daugiau suinteresuoti savo pareigomis Bažnyčioje, kaip teisėmis, tada santykiniai tarp dvasiškijos ir kitų Dievo žmonių Bažnyčioje pasiliks arba taps patenkinami.

Karl Rahner, S. J.

katalikų kunigų pavardes. Kaip mes į jų veiksmus bežiūrėtumėm, tačiau tai ne tik įdomios, bet ir didžios asmenybės. Vieno pasiaukojimas nuėjo iki visiško savęs užmiršimo, o kito net iki pašaukimo tragiškos

ribos. Vieno veikla atsitrenkė į pasaulio įstatymus, kito — į besąlyginį paklusnumą. Abu pažeidė autoritetą: vienas — pasaulinį, kitas — dvasinį. Vienas prieš pasaulinį nutilo, kitas prieš dvasinį sukilo.

Mūsų metas — tai ne viduramžiai ir principiniai nusiteikusių sąmoningo krikščionio kataliko negalėtų suklaidinti joks krikščionių vadas. Ten, kur veikia tik įstatymai, paragrafai ir prakeikimai, labiausiai pasigendama didžiausiojo įstatymo — meilės.

Mūsų gyvybiniai rūpesčiai tik mums vieniems terūpi. Dar blogiau, kad tie mūsų didieji rūpesčiai kai kurių krikščionių vadų akyse yra jau mus inkriminuojanti medžiaga. Įdomu, kad dalis Amerikos katalikų mažųjų etninių grupių virinimo katilą yra labiau pasinešę kaitinti, negu būtų galima iš jų to tikėtis. Mažosios etninės katalikų grupės tai gana stipriai jaučia. Ir vis dėl to nelaimingo valdymo, ne apaštaltavimo! Kiek čia būtų galima rasti evangelinės dvasios, tai jau kitas dalykas. Visi mes tariamės klausą savo sąžinės balso, tarsi mūsų artimas, mūsų brolis jos neturėtų. Dievo tautoje neturėtų būti nei stipriųjų, nei silpnųjų, nei didžiųjų, nei mažųjų. Ar besąlyginis paklusnumas, net savęs nebeapsiginant, nėra jau seniena?

Kai kas gali paklausti, kodėl čia buvo minimos apaštaluose pasitaikančios negerovės. Juk pašaukimų reikalu visados kreipiamasi į pasauliečius, į šeimas, iš kurių pašaukimai kyla. Tos negerovės buvo paminėtos todėl, kad, svarstant pašaukimų klausimą, negalima ramiai ignoruoti pačių pašauktųjų apaštalų pavyzdžio. Pašaukimus mūsų tarpe gali stabdyti gyvenamojo krašto krikščionių vadų abejingumas mažųjų etninių grupių atžvilgiu ir iš viso valdymo — ne apaštaltavimo — dvasia apaštaluose.

Čia verta prisiminti teologo Karl Rahnerio mintį (žr. citatą šiame puslapyje)... Kai Bažnyčioje vyraus tokia dvasia, tada galima tikėtis ir daugiau asmenų — anksčiau ar vėliau — atsakančių į Šeiminingo pakvietimą: "Eikite ir jūs į mano vynuogyną".

Kitaip idealiems jaunuoliams neturime daug ko pasiūlyti, o ką bekalbėti apie abejojančius ar klaidžiojančius.

P A L I K I M A S

Vieno veiksmo trijų paveikslų drama

Tęsinys iš pereito numerio

TRĘČIAS PAVEIKSLAS

Pirmo veiksmo scenovaizdis po gero pusvalandžio. GABIJA žiūri knygas, TAURAS sėdi liūdnas ir nusiminęs. Pusės minutės tyla.

GABIJA: Ilgai meldžiasi. Tur būt, už visą gyvenimą.

TAURAS: *(Jam nerūpi anų malda)* Gabija, pabusk. Neužsispirk, prašau tave. Prašau, Gabija!

GABIJA: Neaušink burnos. Taurai.

TAURAS: *(Labai jautriai ir įtikinančiai)* Gabija, nauja diena mums aušta. Šimtas tūkstančių! Pasidalyšime pusiau ir būsim turtingi. Mano brangute, mano geroji sesute? *(Tyla)* Gabija? *(Tyla)* Gabijėle! *(Ši dar neatsako)* Mano abu vaikai serga. Žmona ligoninėj laukia trečio, o kišenėj nė cento. Tavo vyras nedirba jau antras mėnuo. Mūsų vaikai pusnuogiai ir pusalkaniai. Parduok tą laišką be svyravimų! Vargstame abu ir galo vargams nematyti. Bet mūsų vargas pasibaigs su šia diena, jei būsi tu protinga. Parduok! Paklausyk nors vieną kartą manęs, mano brangiausioji, mano mylimiausioji sesute, parduok, parduok... *(Jis arti ašarų. Gabija neatsako.)*

Mes nusipirksime puikius namus, gražius rūbus, naujus automobilius. Mes persikelsime gyventi į gražesnę ir švaresnę miestą. Mūsų vaikai pateks į turtingųjų mokyklas ir... Gabija, o, Gabija! Ar tu įsivaizduoji kokia šviesi ateitis?... Mūsų vaikams atsivers neribotų galimybių erd-

vė... Parduok ir pasakyk šiam ponui dėkui — pats dangus tau jį siunčia.

GABIJA: Bijau, kad ne pragaras.

TAURAS: Aš žinau, kas yra laiške, Gabija, aš žinau. Aš buvau jį atidavęs.

GABIJA: Tu buvai atidavęs?

TAURAS: Neiškenčiau. Akys troško pamatyti, ką tau dėdė paliko.

GABIJA: Ir kas jame yra?

TAURAS: Nieko! Nieko jame nėra. Visiškai nieko, tikėk. Kažkoks popiergalis ir keli neišskaitomi žodžiai, parašyti raudonu rašalu.

GABIJA: Esi tikras, kad tai rašalas?

TAURAS: Netikėk pasakom, Gabija. Kas rašys laiškus krauju? Tie laikai seniai praėjo. Dabar visi vaikai rašo raudonu rašalu. Neklausinėk daugiau. Kraujas? Mitas! Tegu perka — mums svarbu pinigai!

GABIJA: Ką matė tavo akys, tai ne mano. Aš turiu perskaityti pati, kas ten parašyta.

TAURAS: Tai atidaryk. Dabar niekas nemato.

GABIJA: Aš privalau laikyti pažadą.

TAURAS: Tu proto netekai!? Kada tu perskaitysi tūkstančius knygų? Rytoj tau cento už jį neduos.

GABIJA: Kraujas niekada nebuvo perkamas centais. *(Abu kurį laiką tyli.)* Ar mes nesapnuojame?

TAURAS: Ne, mes nesapnuojame. Mes nebuvome nė prisnūdę.

GABIJA: Aš nenoriu tikėti, ką matau ir girdžiu, Taurai. Man atrodo, kad viskas pra-

manyta mudu sugundyti. Toks ponas ir tokiu laiku... Tokia suma... Pats vidurnaktis... Ar tau neįtartina?

TAURAS: Ir apsirengęs jis gana keistai.

GABIJA: Tik dėdė mirė, tik akis užmerkė... Ir štai prisistato nei šioks, nei toks...

TAURAS: Velnias?

GABIJA: Mane šiurpas krečia.

TAURAS: Tegu ir velnias – pinigais lieka pinigais. Naktis, niekas nemato, su kuo ir ką mainai...

GABIJA: Ššš...

TAURAS: Tegu tas laiškas būna ir krauju rašytas, kam skauda galva? Kam svarbu, koki palikimą tu pardavei? Kam svarbu, aš klausiu?

GABIJA: Kaip tu paslėpsi kraują?

TAURAS: Kas žinos? Tik Anielė. Duosim jai tūkstantį, ir tylės. O jei žmonės imtų liežuviais plakti – išsikelsim į kitą vietą.

GABIJA: Kur mes pabėgsime nuo savęs? Kur mes pabėgsime, pardavę savo kraują?

TAURAS: Gabija, tu jau nušneki. Tai ne kraujas. Tai laiškas, kuris rašytas raudonu rašalu.

GABIJA: Ne, Taurai, – jis rašytas krauju. Kitaip šio pono čia nebūtų, nebūtų ir problemos.

TAURAS: Jei ir krauju, pagaliau, tai ne mūsų!

GABIJA: Ne mūsų? Kaip tu žinai, kad ne mūsų?

TAURAS: Kaip gali būti mūsų?

GABIJA: Mes našlaičiai, ar ne?

TAURAS: Taip, mes našlaičiai.

GABIJA: Tu žinai, kad mūsų tėvus nekaltai suėmė ir išvežė į Mirties kraštą?

TAURAS: Taip, aš žinau, bet argi mes dėl to kalti?

GABIJA: Taurai, jie negrįžo iš ten, jie negrįžo! Argi tu užmiršai, kad mūsų tėvai ir dabar Mirties krašte, gyvi ar negyvi?...

TAURAS: Ne, Gabija, aš neužmiršau, bet...

GABIJA: Palauk. Tada dėdė mus paėmė savo globon ir rūpinosi kaip sava. Jis nepalikė mūsų likimo valiai, bet pasiėmė kartu, važiuodamas Amerikon.

TAURAS: Mes esame dėdei daug skolingi, aš sutinku, bet prie ko čia tėvai? Kam juos trauki į šią vidurnakčio istoriją?

GABIJA: Taurai...

TAURAS: Aš net neprisimenu, kaip jie atrodė. Ir tu neprisimeni, nes buvome labai maži.

GABIJA: Jeigu laiškas būtų buvęs skirtas šiam ponui, dėdė būtų jam ir atidavęs.

TAURAS: Dėdė užmiršo. Visi profesoriai – juokingi užuomaršos.

GABIJA: Mūsų dėdė neužmiršdavo nieko.

(Tyla)

TAURAS: Ką tu taip galvoji?

GABIJA: Laiškas rašytas mums, Taurai.

TAURAS: Tu manai, mūsų tėvas?...

GABIJA: Arba tėvas, arba motina.

TAURAS: Niekada nepatikėsiu, Gabija.

GABIJA: Mūsų tėvas arba motina rašė jį krauju!

TAURAS: Na ir vaizduotė tavo, na ir fantazija!

GABIJA: Parduoti tėvų kraują, nors vieną jo lašą pasipelnymo tikslu, nežinia kam... Ne, ne, ne...

TAURAS: Aš pasakysiu tau – ponas yra kvailys! Jis pasiūlė per daug. Už tūkstantį būtum atidavęs, bet kai pasiūlė dešimt, tu pati išsigandai. Ar ne taip, Gabija?

GABIJA: Man tuoj į širdį smigo – jei laiškas vertas dešimt tūkstančių, tai jis vertas ir dvidešimt...

TAURAS: O jei vertas dvidešimt, tai vertas ir penkiasdešimt, o jei...

GABIJA: Žinoma.

TAURAS: Bet taip negali būti! Yra kur nors riba?

GABIJA: Negali? Kodėl? Gal būtų, šis laiškas visai neįkainuojamas? Gal jis brangesnis už pinigus?

TAURAS: Nieko nėra brangiau už pinigus.

GABIJA: Nieko, sakai?

TAURAS: Nieko, Gabija.

GABIJA: Pakartok.

TAURAS: Nieko nėra brangiau už pinigus.

GABIJA: Ar tu nusižudytum už šimtą tūkstančių?

TAURAS: Ne.

GABIJA: Už milijoną?

TAURAS: Ne, ir ne už milijoną.

GABIJA: Tai už kokią sumą tu nusižudytum?

TAURAS: Už jokių pinigų.

GABIJA: O? Vadinasi, gyvenimas yra bran-

VAIKAS-TĖVŲ RŪPESTIS IR DŽIAUGSMAS

Nuotraukos Vytauto Valaičio (177-180 psl.)

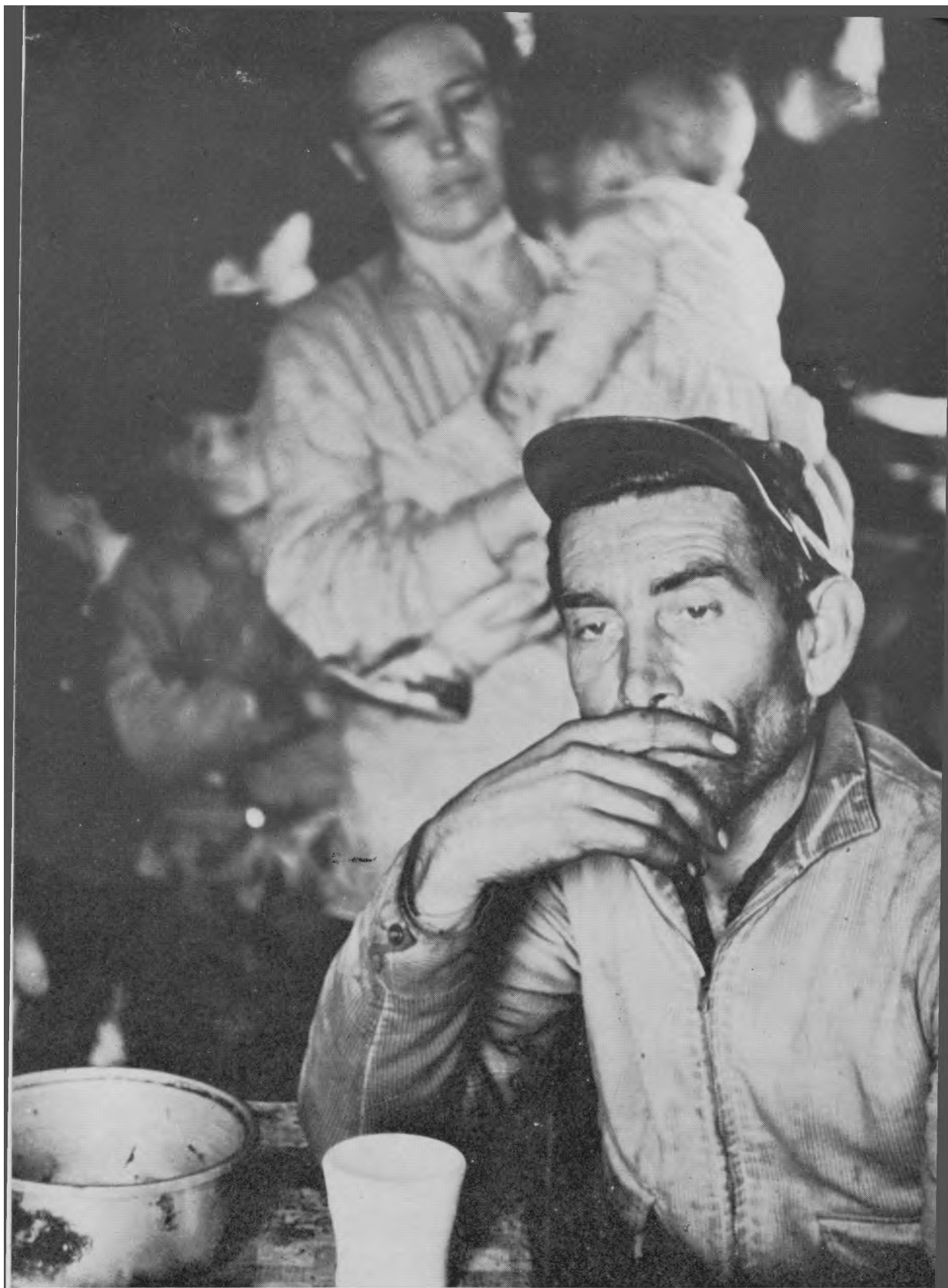
Tu nesupranti, koki džiaugsmą išgyvena moteris, išgirdusi pirmąjį šauksmą tik ką gimusio... Tu netikėtum, kad veidas, kuris prieš kelias minutes buvo skausmo iškreiptas, staiga nušvinta neišpasakytu džiaugsmu. Rodos, viskas, kas tik nusirito praeitin — buvo vien tik juokai... Josios akys lyg saulė išplaukia

*iš audros debesų, nusiplauna ašaromis, kad
išgyventą atgimimo džiaugsmą. Tu matytu-
mei, kaip ji, dar pati būdama be jėgų, siekia
rankomis naujagimio! Su koku rūpestingu-
mu ir didžiu atsidavimu ji ima naujagimį į
savo rankas! Lyg visą savo gyvenimą laikytų
drebančiose rankose!*

Jeronimas Ignatonis

Ant jo pečių... (Nuotrauka Vytauto Valaičio)

gesnis už pinigus, ar ne?

TAURAS: *(Pauzė)* Aš užmiršau savo gyvenimą...

GABIJA: Prisipažink!

TAURAS: Taip, gyvenimas yra brangesnis už pinigus.

GABIJA: O kaip tėvų gyvenimas? Ar jis tau brangesnis už pinigus? *(Tauras tyli)*

Šis laiškas yra mūsų tėvų gyvenimas, rašytas kančia ir krauju. Tai mūsų tėvų kraujas, tai mūsų palikimas...

TAURAS: Palikimas... *(Jis pirmą kartą pastebimai lūžta)*

GABIJA: Tu supranti, kad laiškai nerašinėjami be reikalo? Tu supranti tai?

TAURAS: Taip, aš suprantu, kad laiškai nerašinėjami be reikalo. Kas tokio?

GABIJA: Šis laiškas rašytas krauju. Jei jį rašė krauju, tai turėjo būti labai svarbu?

TAURAS: Taip galėjo būti.

GABIJA: Labai, labai svarbu.

TAURAS: Labai, labai svarbu.

GABIJA: Dar ne viskas.

TAURAS: Kas dar? *(Lūžta)*

GABIJA: Jis rašytas man ir tau. Iš Mirties krašto. Rašė tėvas savo sūnui, rašė motina...

TAURAS: Nebesakyk, aš suprantu. *(Lūžta)*

GABIJA: Ar tu žinai, kas ten parašyta specialiai tau?

TAURAS: Ne, aš nežinau.

GABIJA: Ar norėtum sužinoti? Ar norėtum sužinoti, ką tau rašė tėvas krauju? Paskutiniu krauju lašu?

TAURAS: Tu esi žiauri teisėja, Gabija.

GABIJA: Ką rašė Motina sūnui, gyvenančiam laisvėje?

TAURAS: Sužinokime. Imkim ir sužinokim... *(Ima laišką)*

GABIJA: Neliesk! Ir nebandyk jo paliesti daugiau! Aš prisiečiau mirštančiam. *(Ji paima laišką ir įsideda rankinukan.)*

TAURAS: Tu prisiekei? Tu prisiekei už mane?

GABIJA: Už save ir už tave. Už savo vaikus ir už tavo. Ir už tuos, kurie gims iš mūsų vaikų. Aš prisiečiau už visus ir visiems laikams!

TAURAS: Gabija?

GABIJA: Už visas ateinančias kartas. Tokią sąlygą man dėdė padiktavo, ir aš priėmiau.

TAURAS: *(Kukčioja)* O, dėdė, dėdė...

GABIJA: Ir aš geriau mirsiu, negu duotą priesaiką sulaužysiu!

TAURAS: *(Kukčioja)* O, dėdė, dėdė...

GABIJA: Sakei, buvai atidaręs, kodėl nepaskaitei?

TAURAS: *(Kukčioja)* O, dėdė, dėdė...

GABIJA: Tau pinigai rūpi! Brangenybių ieškojai! Akcijų, šerų, bonų! Štai, ko tu ieškojai. Ir mums taip atsitiks, Taurai, kaip šiam ponui, jei imsime savo tėvų palikimą pardavinėti, jei imsime savo kraują... ir mums taip atsitiks... *(Ji iškelia ranką durų link ir tuo metu įeina PONAS M, kurį seka ANIELĖ. Tauras verkia sukritęs kėdėj, ilgesnė tyla.)*

PONAS M: Taip ramiai, taip gražiai jis miega... Jo veidas toks laimingas...

GABIJA: Jis gyveno taip, kad laimingas mirtų.

PONAS M: Matyti, visus savo planus įgyvendino...

GABIJA: Kiek įstengė, tiek įgyvendino, pone. Likusius įgyvendinsiu aš.

TAURAS: Ir aš.

PONAS M: O, kad aš tokius vaikus būčiau turėjęs... Prisimenu, vieną kartą profesorius viešai dėstė savo sumanymus. Netikėjau, kad būtų galima juos įvykdyti, iliuzija vadinau... Bet mane vis tiek žavėjo jo entuziazmas, jo nepaprastas optimizmas, jo pasitikėjimas... Vis rengiausi paremti stambesne auka, bet neprisirengiau, vienu žodžiu... Dabar matau, kad jis savo planus ir be mano pinigų įgyvendino...

GABIJA: Jei galėtų, profesorius jums tikrai dėkotų už tokią pagarbą.

PONAS M: Nors prieš mirtį leiskite, ponai, ir mano planams išsipildyti... Prašau... *(Jis ištiesia ranką su stora pinigine)*

Už laišką...

GABIJA: Laiškas neparduodamas. Ar jūs suprantate mane, pone? Neparduodamas.

PONAS M: Už tiek pinigų?

PONAS M: *(Užgautas)* Ponia! Mano sūnus serga anemija!? Jūs būsit atsakinga...

GABIJA: Aš esu atsakinga už savo gyvenimą.

PONAS M: *(Jis nenustoja vilties — deda ant stalo vieną po kito kelis laikrodžius, retežėlius, apyrankes...)* Geriausi pasau-

lio laikrodžiai... Auksiniai... Deimantiniai... *(Jis atrodo kvailai ir vaikiškai)*

GABIJA: Pone, ką jūs darote?

PONAS M: Žiedas... 4 su puse karato...

GABIJA: Mums nereikia, mums nereikia...

PONAS M: Ko norite? Ko jūs norite?

GABIJA: Niekio.

TAURAS: Mes nieko nenorime. Palikite mūsų namus!

PONAS M: O... *(Jis paliečia savo krūtinę)* Širdis...

GABIJA: Mūsų nusistatymas nepakeičiamas.

PONAS M: Nepakeičiamas... Širdis... *(Jis uždengia rankomis piniginę, brangenybes ir sukrinta ant stalo, veidu į pinigų... Anielė šluosto jo išprakaitavusią kaktą.)*

ANIELĖ: Praeis, praeis... Pavargo žmogus besimelsdamas...

TAURAS: Jis taip pat serga anemija.

GABIJA: Aiškiai serga, tik ne anemija...

TAURAS: Taip, dėdė žinojo, ką darė.

GABIJA: Labai gerai. Tau knygos, man laiškas. Bet aš negaliu atidaryti, iki neperskaitysiu visų knygų, kurios tau paskirtos. Iš kitos pusės...

TAURAS: Saliamoniškai.

GABIJA: Jis buvo profesorius.

TAURAS: Tiek daug, tiek daug... *(Jie ima ir sklaido)* Taip smulkiai prirašyta. Mūsų amžiaus neužteks...

GABIJA: Skaitysime, kiek spėsime. Kas liks, skaitys mūsų vaikai ir vaikų vaikai. Visi naudosis paliktu turtu ir bus laimingi.

TAURAS: Aš galiu visai nesužinoti, ką man tėvas ar motina rašė krauju, jei taip ilgai skaitysime.

GABIJA: Sužinosi, jei skaitysi sąžiningai.

TAURAS: Ką tu manai "sąžiningai"?

GABIJA: Negana skaityti, reikia ir suprasti.

TAURAS: Suprasti?

GABIJA: O ką tu manai? Ko nesuprasi, turėsi kartoti.

TAURAS: Iš pradžios?

GABIJA: O ką tu manai?

TAURAS: Kad būtų greičiau, aš išmokysiu savo žmoną.

GABIJA: O man padės vyras.

TAURAS: Aš išmokysiu ir savo vaikus.

GABIJA: O aš savo!

TAURAS: Jeigu neužteks mūsų vaikų, tai išmokysim savo kaimynų vaikus, o kaimynai kaimynų, o kaimynai...

GABIJA: Taip ir turi būti. Taurai. Mes sužinosime paslaptį ir amžinai gyvensime savo vaikuose.

TAURAS: Mūsų vaikai niekada nemirs.

GABIJA: Niekada, niekada... *(Ji pabučiuoja brolių)*

TAURAS: Už ką?

GABIJA: Už meilę dėdei. Dabar supranti, ką reiškia palikimas. Taurai?

TAURAS: Suprantu, Gabija.

GABIJA: Kad nepasivėluotume, kaip šis ponas, pradėkime dabar, iš pradžios, kol vaikai dar maži...

TAURAS: Taip sese, pradėkime. Viena minutė prieš dvyliką... *(Jie ima knygas ir rengiasi skaityti. PONAS M atbunda ir kalba lyg sau, lyg Anielei.)*

PONAS M: Anemija nepagydoma...

ANIELĖ: Ne, pone.

PONAS M: Niekas negali man padėti?

ANIELĖ: Ne, pone.

PONAS M: Niekas nepadės mano sūnui?

ANIELĖ: Ne, pone.

PONAS M: Sakoma, kad klaidos atitaisomos...

ANIELĖ: Ne visos, pone. Yra neatitaisomų klaidų.

PONAS M: Pavėlavau...

ANIELĖ: Taip, pone.

PONAS M: *(Antras smūgis)* Širdis, širdis... *(Jis vėl sukrinta, kaip pirma. ANIELĖ pažiūri į laikrodį.)*

ANIELĖ: Dvylika... *(GABIJA ir TAURAS skaito pakaitomis – vienas iš V. Krėvės "ARAS", kita iš Maiironio "RASEINIŲ MAGDĖ".)*

TAURAS: "Mirė Aras, apie kalnus, apie saulę besvajodamas. Laisvės nustojęs ir gyvenimo nustojo..."

GABIJA: "O, ateis... Kaip pavasario rytas kad ateina žiedais aprėdytas o jam pritaria paukščių giesmė..." *(Dabar įeina "Auksinukas", tai yra vaiduoklis – hipiškiausias hippie, su gitara ar kitokiu styginiu instrumentu. Jis šoka ir dainuoja, angliškai, lietuviškai ar prancūziškai – nesvarbu, nes vaiduokliai*

JAUNYSTĖ

TEGUL JIE PATYS IŠSINAIKINA

Jaunimo konkurse antrąją premiją laimėjęs rašinys

ALDONA RYGELYTĖ

Nors šio rašinio autorė pasivadina "Velnio Priešeliu", tačiau ji pati nėra nei baisi, nei jos pažiūros pesimistiškos. "Gyvenimas tikrai gražus", rašo ji, "jei nori matyti jo grožį... Man kolegija pradeda patikti, tik gailiuosi, kad nesimokau daugiau. Labai domiuosi drama ir noriu išmokyti geriau rašyti... Putnamo bendrabutis man kol kas yra buvęs pats svarbiausias dalykas gyvenime". Pernykščiame "L. L." jaunimo konkurse Aldona taip pat laimėjo antrąją premiją.

"moka" visas kalbas. Jis apeina sceną du ar tris kartus, padaro keletą kvailų numerių, manierų ar grimasų ir išeina į profesoriaus kambarį, neatidarydamas durų. Vaiduoklio išdaigos ir muzika pažadina Poną M, kuris nerviškai labai reaguoja, tačiau susivaldo iki paskutinio momento.)

PONAS M: Mano vaikas! Mano sūnus... Mano Aukštinukas, mano...

(Jis vejasi vaiduoklį, bet naujas širdies smūgis jį sulaiko. Jis griebiasi krūtinės, sustoja, tada sienų, kėdžių, stalo, klumpa ir miršta. Jam esant mirties agonijoje, pasigirsta skardus juokas, kvatonė – tai juokiasi PONAS N "paskutinio pralaimėjimo sekundėje", žiūrėk 24 psl.)

TAURAS: "Vai jūs, žmonės, pikti žmonės, kam pražudėt Arą!"

GABIJA: "Ir iš mūsų pačių..."

Prasimuš atgimimo versmė."

U Ž D A N G A

Labai seniai, kai Mindaugas pasmerkė velnią pragaran, velnias, kerštu virdamas, pažadėjo Mindaugui: "Aš sugriaušiu tavo tautą, nors man ir tūkstantį metų užtruktų!"

Bandė velnias vienaip, bandė kitaip. Siuntė kryžiuočius, rusus, santūriai lenkus maiše, bolševikus. Išsklaidė lietuvius po visą pasaulį, bet lietuvybė vis klestėjo, augo, stiprėjo.

"Vos liko man du šimtai metų", neseniai pagalvojo velnias, o dar ta prakeikta tauta vis gyva!"

Tada jam atėjo puiki mintis: "Tegul jie patys išsinaikina (su mano kuklia pagalba, aišku). Pirmiausia reikia įrodyti skautams ir ateitininkams, lietuvių didžiausiom organizacijom, kad jų principai yra griežtai skirtingi ir priešingi. Įrodysiu, kad šūkiu "Dievui, Tėvynei ir Artimui" ir "Visa atnaujinti Kristuje", naudojantis tautiškumo, šeimyniškumo, visuomeniškumo, krikščioniškumo ir inteligentiškumo principais, visiškai nieko neturi bendro vienas su kitu. (Tuo pačiu atsikeršysiu ponui Dievui už tą lietuvių fanatišką religingumą). Tuo pačiu laiku nustatysiu neolituanus prieš ateitininkus ir skautus – ir atvirkščiai; ir dar priedo – santariečius prieš visus ir visus prieš juos.

"Neblogai", velnias pagalvojo. "Turėtų veikti. Tie lietuviai tokie nepaprastai akli, kad jie netikėtų, jei kas nors pasakytų, kad tokie dalykai darosi jų bendruomenėje.

Oi vei! užmiršau Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Jie turi visus jungti. Nu, šiuo metu jie baisiai gerai veikia — tie visi seimai, jų paruošimai, būna pergrūsti žmonių... Ot! Sugalvojau! (ir jis pradeda iš džiaugsmo šokinėti). Įvelsiu juos į smulkmeniškumus posėdžiuose ir į "partijas" ir suskaldysiu nesantaikoj mažesnėse vietovėse. Tada, pagrindui suirus, namas sugrius.

"Partijos", ypatingai grynai lokalinės, turėtų gerai apgriauti Lietuvių Bendruomenę. Jos taip įsiskarščiuos (mano draugų vedamos), kad net užmirš, jog Lietuvių Bendruomenė nėra "politinė" organizacija. Jie taip pradės kovoti tarp savęs "už Lietuvos laisvę", kad nebeliks jėgų ir laiko rūpintis pačia Bendruomene, lietuvybe, jos kultūra ir Lietuvos tikru laisvinimu.

"Bet, aišku, to neužteks", veinias sau pritarė. "Reikia dar vidinės nesantaikos visose kitose organizacijose. Su tuo neturėčiau turėti vargo, nes čia man gerai patarčiau lietuvių užsispyrimas, išdidumas ir nenusileidimas. Sugundysiu jaunimą aklai ir užsispyrusiai nepriimti nieko, kas vyresniųjų sakoma apie tautos praeitį, kultūrą, grožį ir organizacinius idealus. Kad nesiklausytų pavojingų lietuvybės paskaitų stovyklose, jiems parodysiu smagesnį gyvenimą. Nors tos paskaitos dažnai būna tokios baisios ir nuobodžios (čia jis nusijuokia), kad padėtų mano darbui, pačios atstumdamos jaunimą, bet yra ir tokių, kurios savo teisingom ir stipriom mintim sugadintų mano darbą. Nustatysiu jaunimą (tuos akluosius, kvailuosius vaikučius) prieš organizacinius suėjimus, kuriuose jie galėtų per daug pavojingų žinių sužinoti ir grįžti prie tautiškumo. Nustatysiu prieš visokius žaidimus ir parengimus, išskyrus šokius ir balius, kad jie gerai prikvailiotų, tuo paremdami ir patvirtindami mano sukurtą vyresniųjų neapykantą ir nepasitikėjimą jais. Studentai gali suprasti mano planą... Bet ne, nebus bėdos nei su jais. Studentų seimuose jie tiek prisipumpuos alučio, ir vynučio, ir "tyros" meilės, kad tikrai nenueis į pasikalbėjimus, kuriuose mano priešai griauja mano planus (jų vis tiek per mažai ką nors padaryti). Tų, kurių negalėsiu sužlugdyti, įklampinsiu į

"politiką", kuri, jiems nė nepastebint, tinkamai juos pribaiigs.

Vyresniusius nustatysiu prieš jaunimą, bet ir su tuo bus mažai darbo. Vyresnieji patys galvoja visa taip žiną, kad neklauso man pavojingų jaunimo minčių. Jaunimas gi nepriims vyresniųjų šimtą kartų kartotų archaiskų minčių. Tai vyresniusius taip sukiršins, kad jie net nežiūrės į jaunimo pusę. Vyresnieji patys sunaikins ir man pavojinguosius vyresniusius, galvodami, kad jie griauja jų tautos iliuziją. Kadangi jaunučiai bus taip prieš visus vyresniusius nusistatę, tai jie neklausys nei man pavojingų vyresniųjų. Valio! Bravo, koks aš "bajavas"!

Na, ir spauda man padės. Savo išdidumu ji neatspausdins nieko, kas padėtų jaunimui ar man pavojingiesiems.

Oi! (plyšta velnias juoku). Tie lietuvininkai! Jie net nematys mano gudrumu paslėptų galimybių pasprukti. Jie nematys, kad ateitininkų ir skautų organizacijų principai visai nesikryžiuoja, bet viens kitam gali padėti ir viens kitą papildyti. Jaunimas niekad nesužinos, kad yra daug protingų vyresniųjų, o vyresnieji niekad nenusileis jauniesiems. Niekas neišklausys vienas kito

VERTINIMO KOMISIJOS narių pastabos apie šį Velnio Prietelio slapyvardžiu pasirašytą rašinį: gyva fantazija, bet pasakanti daug tiesos apie dabartines nuotakas lietuviu tarpe... originali tematika... originalus rašymo būdas, bet kiek nutolsta nuo temos... yra humoro ir sveikos ironijos, pristatant klausimą atvirkščiai.

susirinkimuose ar sambūriuose ir vis pešis savitarpy. Niekad jie nesuruoš tarporganizacinių sambūrių, kad galėtų stiprėti kartu. Niekad vyresniųjų išdidumas neleis jiems pamatyti realybės, kad jaunimas nėra tokiame angeliškame stovy, kokį jie įsivaizduoja, o nepamatę nesistengs naujais būdais kreiptis į jaunimą. Niekad jaunimas nenusileis ir nepamatys lietuvybės gilios vertės. "Partijų" politikieriai taip pešis tarp savęs,

KNYGOS

VISI MES BROLIAI

Religinės knygos pasirodymo proga

Praėjusių metų gale Nekaltai Pradėtosios Marijos Seserys Putname atspausdino jų pačių sulietuviną prancūzų rašytojo Louis Evelyn knyga „Visi mes broliai“. Prancūzų kalba ji pasirodė 1963 m., pavadinta „Fraternite et Evangile“; anglų kalba – 1967 m. „We Are All Brothers“ vardu. Lietuviškąjį vertimą „Įžangos vietoj“ straipsneliu skaitytojams pristato kun. Stasys Yla.

Iš knygos pavadinimo „Visi mes broliai“ daugelis spręs, kad tai knyga apie artimo meilę. Tuo tarpu iš keturių knygos skyrių tik trečiasis, įvardintas „Pasaulis ieško gyvo brolių modelio“, kalba apie tą meilę; kiti gi moko gyvenimiško ir vaisingo evangelijos skaitymo, sėkmingo savo gyvenamoje aplinkoje Dievo liudijimo ir labiau įprasmintos maldos branginimo.

Įdomiausias, mažiausiai skaitytojams žinomos mintys liečia nuolatinę evangelijos skaity-

kad daugiau vaduos savo „partijas“, o ne Lietuvą.

Niekad lietuviai Amerikoje nematys, ko kia nauda yra iš tų lietuvių, kurie čia yra atvykę iš Lietuvos. Niekad nežinos, kaip šie lietuviai gali ugdyti juose meilę Lietuvai. Niekad lietuviai nepamatys, kas juos skaldo, kas jų tautą naikina ir kas juos galėtų jungti. Niekad jie nepersiorientuos. Jie greitai mirs“.

Jau lietuviai puikiai skaidosi. Tikrai nepriima mūsų priešų pranašų. Jaunimas tikrai aklas, senimas smulkmeniškasis ir užsispyręs. Atrodo, kad velnio paskutinis planas gerai veikia. Reikės jį pasveikinti už tobulai atliktą darbą už kelerių metų, kai jau bus lietuvius sunaikinęs, nors kartais man jų gaila.

Velnio prietelis

mo aktualumą bei nuotaikas, reikalingas vaisingam evangelijos skaitymui. Liesdamas evangelijos skaitymo aktualumą, autorius rašo: „Kai priimame šv. komunią, priimame Kristų, kuris gyveno ne vien prieš du tūkstančius metų, bet kuris gyvas šiandien. Kai atskleidžiam Evangelijų knygą, skaitome ne vien apie tai, kas buvo seniai, bet apie tai, kas dabar aktualu, kas tinka šiai dienai. Tas žodis yra skirtas šiandien gyvenančiam žmogui“ (19 psl.). Į tą evangelijos skaitymą mus ragina Marijos pavyzdys, nes „Marija pirmoji išgirdo Dievo žodį, ir taip juo prisipildė, kad Dievo žodis joje tapo kūnu ir ji davė jį pasauliui“ (32 psl.), t. y. mes galime tik tada pilnai sukreičionėti, virsti „antruoju Kristumi“, kai Dievo žodžio mąstymu užpildysime savo vidinį pasaulį.

Visa knyga parašyta ne apvalkiotu stiliumi, bet pilna originalių palyginimų, samprotavimų, sąvokų bei aptarimų, visiems žinomų Šv. Rašto ištraukų neįprasto nušvietimo ir naujos jų prasmės iškėlimo. Štai pavyzdys: „Jei tavo gyvenime nėra maldos, tai nėra nė Dievo. Dievą paprastai pagerbiame tik jam skiriamu laiku. Jei Dievui laiko neturim, tai jo ir negerbiame... Dievui skirtas laikas yra tačiau mastas Dievo vertei nusakyti. Jei Dievui neskiri jokio laiko, reiškia, jis tau nieko nevertas... Jei Dievui laiko neskiri, tai jis tau nesvarbus. Jei nesimeldi, tai, praktiškai žiūrint, esi ateistas“ (89 psl.).

Tokios neįprastos, netikėtos ir nelauktos, o kartais net ir subtilios mintys, kad ir keldamos dėmesį, ne kartą mažiau prie sunkesnio skaitymo pripratusiems skaitytojams, gali net būti nesuprantamos. Todėl ši knyga labiau tinka gilesniems bei dvasinio pagilinio besiliginantiems skaitytojams.

Lietuvių kalbos vertime (o gal čia kaltas kas kitas, o ne vertimas, gal kuri korektūros klaida?) viena, kita mintis šioje knygoje yra neaiški, dviprasė ar net teologiniu atžvilgiu įtartina. Prie tokių įtartinų vietų priklauso

ŠEIMA

VAIKAI IR TELEVIZIJA

Kokią įtaką turi jiems ši “keturkampė auklė”?

Daugelio lietuvių išeivių šeimų butuose JAV (o taip pat ir kai kuriuose kituose kraštuose) pagarbioj vietoj pūpsio televizijos aparatas. Jis, ypač vaikams, yra pasidaręs labiausiai stebimu baldu, “keturkampe auklė”, o kai kurių vadinamas “durnių dėže”.

Tačiau televizija yra tai, ką mes su ja darome. Kai kada ji gali būti naudinga, reikalinga, beveik būtina, pavyzdžiui, seneliams, kurie ne labai gali išeiti iš namų. Bet vaikams?

Kai moksleivis baigia vidurinę mokyklą (high school), imant vidurkį, jis jau yra praleidęs virš 15,000 valandų prie televizijos ir tik truputį mažiau kaip 11,000 valandų mokykloje. Taigi, kas iš tikro buvo jo mokykla?

Prie televizijos aparato vaikai dažnai savaitės dienomis prasėdi (ar praguli) 3, 4... kartais 5 valandas, o šeštadieniais ir sekmadieniais dar daugiau – kartais net dvigubai.

Kokia yra televizijos įtaka vaikams? Tai svarbus klausimas, ne visada su tuo pačiu ir vienuodu atsakymu. Pasiremdami tyrinėjimais, specialistai tvirtina, jog nepastebėta, kad vaikų

sveikata nukentėtų, tik žodynas klek pagerėja (bet ar naudingais žodžiais?).

Bet štai kas stebėtina! Imant vidurkį, keturiolikmetis žiūrovas ant televizijos ekrano jau yra matęs 13,000 žmonių nužudymus. O kaip jis to paveikiamas?

Tuo klausimu yra trys atsakymai. Pirmoji pažiūra skamba kaip ir JAV kongresinės komisijos nuosprendis po tyrinėjimų prieš keletą metų: televizijoje dažnai rodomi žiaurumai “gali prisidėti ir prisideda prie nusikaltimų”. Antroji pažiūra teigia, kad televizijos žiūrėjimas suteikia progą vaiko agresyvumui sveikai ir nekaltai išsiliesti. Trečioji pažiūra tvirtina, kad pati televizija retai tėra nusikaltimo priežastis, bet kad ji gali prie jo prisidėti: jei vaikas yra kiek emociniai nebalansuotas, televizija gali jame pažadinti agresyvumo impulsą, tačiau ir šiuo atveju nėra tikra, ar tie impulsai pasireikš kokio nors išorinio veiksmu.

Televizijai dar labiau prikišama, kad joje rodomos reklamos ir programos iškreipia tikrovę (pvz. dantų pasta tikrai neatneš reklamuo-

kad ir šiais sakiniais išreikšta mintis: “Dangun pateko tik tie nusidėjėliai, kuriems nuodėmės buvo atleistos. Marija tų tarpe yra pirmoji, nuolankiausia Dievo gailestingumo liudininkė” (44 ps.). Šis paskutinis sakiny, skamba įtartinai, nes Marijai nuodėmės nebuvo atleistos, nes ji buvo nuo nuodėmės Dievo malonės apsaugota ir todėl jai atleidimo nereikėjo.

Panašiai nevykusi yra ir paskutinė knygos antraštėlė: “Dievas meldžiasi per mus” (99 ps.). Tik labai plačia prasme tą antraštėlę būtų galima pateisinti, bet, deja, sekantis po jos skyrelis to pateisinimo jai neduoda. Be pateisinimo ir be paaiškinimo gali susidaryti įspūdis, jog pats Dievas meldžiasi į save (nes juk malda kreipiamasi į Dievą!), ar tai save garbindamas, ar savęs ko nors prašydamas, kas kiekvienu atveju dvelktų nesąmone ir prieštarautų teisingai Dievo sąvokai.

Išskyrus tas suminėtas vietas, kurių mažiau su teologija susipažinęs, skaitydamas knygą, gali ir nepastebėti, reikia šios religinės knygos išleidimu pasidžiaugti. Ši knyga originaliai bei psichologiniai pagrįsdama, daug krikščioniškų nuotaikų bei praktikų, jas stipriau nušviečia, mūsų dėmesį naujai prie jų sutelkia ir rodo jų gyvenimišką vertę ir aktualumą.

Knygą įsigyti patariu. Ji praturtins mūsų negausią religinę literatūrą tremtyje. Ji tikrai prisidės prie skaitančiojo dvasinės kultūros ugdymo, bet su viena sąlyga, kurios negalime pamiršti, būtent, kad tai knyga, kurią reikia daug kartų atidžiai skaityti, nes tik dažnu skaitymu ir išimamumu tegalima pasisavinti joje paslėptus dvasinius turtus.

Alfonsas Grauslys

Gyvybės vanduo. J. Dagio medžio skulptūra

AKIRAČIAI

SOLISTO NOREIKOS KONCERTAI IR IŠEIVIJA

Atsakant Vyt. Kutkui į jo rašinį "V. Noreikos koncertams praėjus" ("L. L.", 1969 m. kovo nr. 114 psl.) ir teigiant, kad meilė Lietuvai ir lietuviškai dainai nesunaikins lietuviybės šiame krašte.

Noreika, Noreika, Noreika... Aktualiausia tema šiuo metu: balsas, jo koncertai, jų tikslas, jo praeitis, šeimyninė padėtis ir t. t.

Visai neseniai stebėjau atspausdintu straipsniu Kanadoje leidžiamame laikraštyje "Nepriklausoma Lietuva", kur plačiai visuomenei buvo paduota "fakto" vietoje tokia nesąmonė, kad "Noreika – sribų padėjėjas, Lietuvos partizanų naikintojas", o dabar ir vėl naujiena –

Noreikai akompanavo jo antroji žmona. Labai įdomus yra vienas dalykas: ar nepagalvoja kartais tokių "faktų" autoriai, kad šiuo metu, atsiradus didesnei galimybei pavergti krašto gyventojams pasiekti Vakaruose esančius gimines nuolatiniam apsigyvenimui, tarp tų žmonių gali būti gerų Noreikos pažįstamų (nors pagal Noreikos populiarumą Lietuvoje, tai kiekvienas žino visą jo gyvenimą iki smulkmenų), kurie

jamos laimės) ir sukuria nepasitikėjimą. Kai kas baiminasi, kad šis nepasitikėjimas išugdys cinikų generaciją.

Tačiau yra teigiančių (jei galima tikėti televizijos reklamuotoju), kad 70% vaikų prašo savo tėvų pirkti televizijoj reklamuojamus produktus, o 89% tėvų juos perka".

JAV įsisteigusi sąjunga, siekianti geresnių programų, televiziją štai kuo kaltina: "Į vaikus nukreiptos komercinės programos dažnai rūpestingai išplanuotai išnaudoja vaikų įprastus pomėgius karo žaidimų, saldinių, gražių lėlių, nealkoholinių gėrimų... Nesimato, kad reklamuotojai bent kiek valdytųsi nemanipuliuavę nesubrendusių žiūrovų". Toliau ji teigia, kad šeimoj ir mokykloj mokomos vertybės dažnai prieštarauja televizijos programos, garbinančios smart aleck, pajuokiančios autoritetą, ir sprendžiančios visas problemas beminte brutalia jėga. Tuo pačiu ji kaltina daugumą televizijos programų rengėjų dideliu neatsakingumu, JAV 30 milijonų jaunų žiūrovų pateikiant pramogą, perpildytą niekniekais, baurumu, triukšmu, prievarta ir baisenybėmis.

Vis dėlto negalima paneigti, kad televizija

turi ir gerų programų, suteikiančių sveiką pramogą ir praplečiančių jaunų žiūrovų akiratį.

Daugumas suaugusių mano, kad vaikai, bendrai paėmus, televiziją žiūri be jokios kontrolės – kiek nori ir ką nori. Columbia Universiteto tyrimais apskaičiuota, kad tik 5% šeimų kontroliuoja vaikus, bet ir tai tik laiko ribojimu, o ne programų parinkimu.

Tėvai gi turėtų riboti televizijos žiūrėjimo laiką vaikams, ypač mažesniems – apie 1 val. kasdien, be to, leidžiant pamatyti laisvo laiko kitu laiku pasitaikančias geras programas. Vyresniems vaikams laikas galėtų būti ir ilgesnis, bet taip pat aiškiai nustatytas. Toms programoms pasibaigus, televizija tuoj pat turėtų būti išjungama.

Iš toli tėvams neįmanoma kontroliuoti, ką ir kiek vaikai televizijoj žiūri. Jie turi dalintis vaikų išgyvenimais. Tai nereiškia, kad tėvai turi žiūrėti televizijos su vaikais kasdien. Bet tėvai turi su savo vaikais pažiūrėti kai kurias programas ir po to padiskutuoti, kas jose gera, kas bloga, jiems pateikiant kitas vertybes, jei to tik reikia.

Paruošė K. T

paneigtų greitai tokius „faktus“, neatnešę ypatingos garbės jų autoriams.

Aš norėčiau sustoti ties vienu pagrindiniu klausimu: kodėl nenueiti, pavyzdžiui, į Noreikos ar kokio nors kito koncertą ir nesusipažinti su pavergtoje tėvynėje esančiais talentais? Argi tikslinga būtų patikėti skleidžiamai minčiai, kad, atseit, mūsų jaunimas, nepergyvenęs komunistų žiaurumų ir pasiklausęs Noreikos, ansamblių ar kitų atliktų dainų, susižavės jais ir dar ko gero sugalvos grįžti į Lietuvą?

O kokia nesąmonė! Ir kaip mes norime nuvertinti savo jaunimą, savo žmones, padarydami juos kažkokiais pastumdėliais. Jeigu jau taip, tai neprileiskime jaunimo prie Amerikos televizijos, neišleiskime jų į gatves, nes, pamatę hypius, bėgs iš namų. Iš tikrųjų, kuo gi skiriasi hypiai nuo komunistų? Ir vieni, ir kiti skelbia taiką, ramybę, laisvę ir sugyvenimą tarp žmonių, o kai sueina visi į vieną vietą, tai pragaro ugnelę kūrena. O mūsų spauda tvirtina (kuo aš pilnai tikiu), kad mūsų išeivijos jaunimas sudaro stiprų ir sveiką vienetą. Tiesa, keletas keistuolių grįžo į Lietuvą (pvz. Šova), kurie su Noreikomis, ansambliais ir kitais susipažino tik... Lietuvoje. Noreikai koncertuojant pirmą kartą Montrealyje, jo koncerte matėsi daug kunigų, o vis tik dar neteko girdėti, kad nors vienas iš jų būtų metęs sutaną.

Su visišku pasipiktinimu nagrinėjau p. Kutkaus pristatytas visuomenei galimybes dėl išeivijos kultūrinio gyvenimo sunaikinimo tuo atveju, jei čia koncertuos visokie Noreikos, ansambliai ir jiems panašūs ir kad mūsų ansambliai negali konkuruoti su Lietuvoje paruoštais ir iš to duoną valgančiais ansambliais.

Žinote, reikia pasakyti, kažkas baisaus! Reikia tik sugebėti taip nuvertinti mūsų menines jėgas išeivijoje!

Tad lai būna žinoma p. Kutkui ir panašiai galvojančioms, kad geriausias pavergtos tėvynės ansamblis „Lietuva“ mūsų Čiurlionio ansambliui gali būti tik varžovas, bet ne kaipo jam statomas pavyzdys! O tokios dainininkės kaip Lilija Šukytė – šiuolaikinė komunistų valdoma Lietuva visai neturi!

Kad iš Lietuvos atvykę menininkų vienetai sutrauks daugiau ar mažiau žiūrovų, tai visai suprantama, nes tas, kas nori patirti ir susipažinti su vargo sąlygose išbrandintais talentais, tas ateis pasiklausyti, bet tai visiškai nereikia, kad mes tuo norime paneigti savo menines jėgas.

Meilė Lietuvai ir lietuviškai dainai, einant tuo keliu, jokių būdu nesunaikins lietuviybės

šiam krašte, o dar daugiau, dar skaudžiau išryškins komunistų padarytą mūsų tautai žalą; priminimas mums mūsų nelaimingos tautos išdrąskymo padvigubins ir pagyvins mūsų jėgas!

Ir dar vienas klausimas: kodėl mes bijome pripažinti, pavyzdžiui, Noreikos talentą? Argi mes iš tikrųjų patikėsime komunistų skleidžiamom nesąmonėm, kad tai yra jų nuopelnas? Nemanau, kad kas nors patikės tuo, kad komunistai įsakė Noreikai turėti gerą balsą, ir jis tuo garsėja!

Arba kažin ar Milano opera išleistų pas save stažuotis kokius nors ten Sniečkus ar Venclovas, kurių vieninteliai gabumai yra laižyti komunistų padus!

Noreikos atžvilgiu vienintelis komunistų „nuopelnas“ yra tas, kad jie pagal savo konstitucijos „laisvę garantuojančias teises“ padarė plyšį geležinėje uždangoje, kada Noreika galėjo pralįsti Milano operos kryptimi.

Mes stebimės tuo, kad pavergtieji, atvažiavę į Vakarus, dažnai po koncertų viešai dėkoja už jų pasisekimus komunistų partijai ir panašiai. Bet ką gi jūs, gerbiamieji, darytumėte jeigu nuo to priklausytų jūsų egzistavimas ar artimųjų likimas?

Aš taip pat visai dar neseniai turėjau dalyvauti Vilniuje demonstracijų metu ir dėkoti už tariamą laisvę, laimę ir lygybę. Tai darėme mes visi, suvaryti į aikštes! O man, gavus leidimą išvažiuoti į Vakarus, jaunimas man davė tokį pasiūlymą: „Išvažiuojant į laisvę, nueik į Lukišio aikštę (dabar ten stovi Leninas su ištiesta ranka) ir apspiauk tą ubagą, amžinai prašantį išmaldos!“ Todėl, atsisakydami susipažinti su atvažiavusiu iš Lietuvos ir dėl mums žinomų priežasčių negalėdami sužinoti jų dvasinio pasaulio, nors nesišvaistykime jų įžaidinėjimais vien dėl to, kad jie atvažiavo iš komunistinio krašto. Aš esu visiškai tikra, kad, pirmai galimybei pasitaikius, jie lengvai įrodytų, kokie jie „komunistai“, ką aiškiai pasauliui įrodė čekoslovakų jaunimas.

Jau visai atsisveikinant su Lietuva, man vienas aukštas Lietuvos partietis-lietuvis pasakė: „Kiekvienas lietuvis, kuris tik yra laisvėje, turi judinti viešuosius sluoksnius dėl mūsų tautos likimo, o mes čia darome viską, ką galime, dėl savo egzistavimo“.

Skaitydama panašius į p. Kutkaus straipsnius, pagalvojau, ir iš kur gi toks Vlikas gali turėti laiko judinti tuos viešuosius sluoksnius, jeigu jis yra kviečiamas išskirti kelių tarp savęs susipešusių tautiečių!

Ugnė

Nuotrauka Vytauto Valaičio

Nuobodulio žiovuliui tenka pasiduoti
net ir karžygiškiausiose situacijose.

ŠYPSANTIS

PRASIBROVĘ PRO GELEŽINĘ UŽDANGĄ

Keletas rimtų ir nerimtų anekdotų iš anapus

TAIKOS PREMIJA

Spaudos pranešimu iš Sofijos, vienas Bulgarijos komunistų vadų Todor Pavlov pasiūlė, kad Varšuvos pakto valstybėms būtų duota Nobelio taikos premija, nes jos išgelbėjusios tautą, užimdamos Čekoslovakiją...

NŪDIENĖJ ČEKOSLOVAKIJOJ

Juokų teatrėlio komedijantas Prahoje išsi-traukia iš kišenės siauruti popieriaus lapelį ir taria:

— Tai mano rusų išcenzūruotas rankraštis šiam vakarui. Jiems tas darbas kainavo nemaža laiko ir dar kai ką. Cenzūravimas užėmė septynias valandas laiko, ir be cenzūruodami jie išgėrė septynis vodkos butelius, o kas liko po cenzūros — čia jums paskaitysiu:

— Brežnevas, Mao ir Dubčekas nuėjo į dangų. Prie vartų sutikęs juos, Šv. Petras nurodęs, jog iš jų kiekvienas galįs prašyti Poną Dievą, ko kuris norėtų. Brežnevas paprašęs Petrą, kad pastarasis tarpininkautų pas Dievą, idant Kinija būtų nusiaubta didžiulio žemės drebėjimo. Mao gi paprašęs, kad Sovietų Sąjungą užlietu didžiulis potvynis.

— O jūs ko norėtumėt? — kreipęsis Petras į Dubčeką.

— Jeigu jau anų dviejų prašymai bus išpildyti, aš tenorėčiau gauti ką nors lengvai užkasti ir minkštą sofą ramiam poilsiui, — kukliai atsakęs Dubčekas...

KOMPLIKUOTA ŽINIA

Sovietų pilietis parašęs laišką partijos laikraščio redakcijai ir užklausęs:

— Ar tiesa, kad kosmonautas Gagarinas iš Maskvos per grožio konkursą laimėjo pirmą vietą, išlošdamas Volgos modelio automobilį?

Netrukus jis gavo atsakymą: “Principe taip, bet dalykas liečia ne kosmonautą Gagariną, o valstietį Gagariną ne iš Maskvos, bet iš Odesos. Reikalas liečia ir ne grožio konkursą, bet rebuso išsprendimą. Taip pat reikalas eina ir ne apie Volgos modelio automobilį, bet apie dviratį, kurį Gagarinas laimėjo, bet kažkas iš jo vėl greitai pavogė”...

SOVIETUOS MOTERŲ MADOS

— Ką, jūsų nuomone, moterys nešios, kai pasirodys naujos pavasario mados?

— Kaip paprastai: plytas statomiem namam, maišus į sandėlius ir anglį krosnims.

Parinko Pr. Alš.

NAUJOVIŠKA ENCIKLOPEDIJA

Vasara — kai škotai, pagaliau, ryžtasi išmesti Kalėdų eglutę.

Garbė — sugebėjimas numirti reikiamu momentu.

Advokatas yra asmuo, kuris padeda tau, kad pats turėtų pajamų.

Teismas — dvylikos asmenų susirinkimas, kurio tikslas nustatyti, kieno advokatas geresnis.

Infliacija — tai padalinimas dolerio pusiau, neperpiaunant banknoto.

Optimizmas — tai kilnus gundymas matyti visur per daug.

Pesimistas — žmogus, iš kurio geriausia skolintis pinigų — vis tiek nesitikės, jog bus gražinta.

Parinko Pr. Alš.

KRIKŠČIONIJA

• Nuomonių skirtumai Florencijoje

Tarp neturtingųjų klebono, vyskupijos valdytojo ir popiežiaus

Isolotto – tai Florencijos priemiestis, kurio dešimt tūkstančių gyventojų daugumą sudaro darbininkai. Anksčiau šioje vietoje buvo pilamos Florencijos šiukšlės – pats miestukas stovi ant žemėmis užpiltų šiukšlių duobių. Miestelio gyventojai jaučia solidarumą vienas kitam – gal ir dėl to, jog jie yra įsitikinę, kad visokeriopa valdžia juos užmiršusi.

Jau penkiolika metų Isolotto parapijos klebonu yra Don Enzo Mazzi. Jis elgiasi kitaip negu daugelis kitų klebonų: jo klebonijoje gyvena benamiai – jis pats miega rūsyje; jis suorganizavo darbovietes invalidams ir pagalbą mėšlungiais sergantiems vaikams. Jis atsisakė nustatytų aukų už mišias ir sakramentus. Kunigas Mazzi per tuos penkiolika metų pasidarė labai artimas savo parapijiečiams – gal dėl to ir kilo triukšmas, kai Florencijos arkivyskupas jį nutarė iš parapijos iškelti.

1968. IX. 13. grupė jaunų italų buvo užėmę Parmos katedrą, reikalaudami, kad būtų patikrinti jų vyskupijos piniginiai reikalai: jie teigė, kad Bažnyčia turi būti neturtingųjų Bažnyčia ir nesileisti į kompromisus su politinėm ar ekonominėm jėgom. 1968. IX. 22. kartu su virš šimto kitų asmenų (kurių tarpe buvo dar trys kunigai) Mazzi pasirašė pareiškimą, kuriuo buvo remiami Parmos aktyvistų reikalavimai. Jo vyskupas, kardinolas Ermenegildo Florit, jam atsiuntė laišką, kuriame Isolotto klebonas buvo raginamas būti nuoseklesniu ir atsižvelgti į savo paties padėtį, nes jis pats naudojosi vyriausybės palankumu ir turtingųjų pinigais, kai statė naują parapijos bažnyčią; galop vyskupas reikalavo pasirinkti: Tamsta, arba viešai atšauksi savo teigimus, kurie žeidžia Bažnyčios autoritetą, arba būsi atleistas iš klebono pareigų”.

Don Mazzi laišką perskaitė parapijos susirinkime. Cinikas gal sakytų, kad tai ieškojimas simpatijos; tačiau šiame kontekste tai nebūtų tiesa – nuo seno kunigas Mazzi buvo pripažintas

atvirai dalintis su savo parapijiečiais visa tuo, kas liečia jį ar parapiją. Visuotiniam parapijos narių susirinkime, kuris įvyko spalio 31 d. ir kuriame dalyvavo penki tūkstančiai asmenų, buvo priimtas nutarimas, kuriuo reiškiamas solidarumas klebonui ir kreipiamasi į arkivyskupą, kad jis “atvyktų, patirtų jų pačių solidarumo pergyvenimą, juos išklaustų, su jais atvirai pasikalbėtų...” Nutarimas teigia, kad vyskupas matys, jog klebono tariamas nepaklusnumas kaip tik kyla iš jo noro kuo paprasčiausiai paklusti evangelijai. Kiek tai liečia patį vyskupą, teigiama, kad jis, “nežiūrint jo geros valios”, neįstengia jų suprasti, nes nepažįsta jų pasaulio.

Kardinolas Florit nerado reikalo atsižvelgti į pakartotinus kvietimus atsilankyti į parapiją ir susipažinti su padėtimi. Grįžęs lapkričio 6 d. iš Brazilijos, kardinolas nuvyko į Romą, kur jo parėdymu kunigų kongregacijos sekretorius prel. Pietro Palazzini paruošė doktrinalinį memorandumą, kuriame svarstomi Isolotto įvykiai. Šio memorandumo kopijos buvo įteiktos Florencijos kunigų atstovams – šieji prašyti savo komentarus perduoti vyskupui. Memorandume rašoma: “Katalikų bendruomenė, juo labiau jam besipriešinanti, negali egzistuoti be vyskupo... Kunigai yra autentiški vietinės bendruomenės ganytojai tik tol, kol jie atstovauja vyskupą ir jo autoritetu pašvenčia ir valdo Kristaus būrio dalį... Laikytis nuomonės, kad vyskupo sprendimas vietinio kunigo atžvilgiu reikalingas bendruomenės pritarimo, reiskia skirtis nuo katalikiškos Bažnyčios sąvokos interpretacijos... Reikalavimas, kad dabartiniu atveju vyskupas susitiktų su žmonėmis, ir būdas, kuriuo šis reikalavimas pateikiamas, yra abu priešingi gerai bažnytinės bendruomenės tvarkai, daro dialogą tuščiu ir praktikoje paneigia vyskupo funkciją”.

Gruodžio 21 d. Don Mazzi kartu su dviem kitais kunigais pasirodė Vatikane. Paulius VI laiške klebonui Mazzi ragino susitaikinti su kardinolu Florit. Mazzi ir jo palydovams nepasisekė susitikti su popiežium: juos priėmęs arkivyskupas Giovanni Benelli paaiškino, kad popiežius nekalbės su Mazzi tol, kol šis ne-

ANAPUS

“Tiesos” informacija

"Tiesa" yra pagrindinis okupuotos Lietuvos dienraštis, pirmasis oficialus žinių šaltinis apie užsienio kraštus ir politinius įvykius. Iš žemiau atspausdintų žinių ištraukų matome, kaip šis dienraštis informuoja tautiečius ir kokias žinias specialiai parenka.

Apie JAV

NIUJORKAS, III. 22. TASS-o koresp. A. Porošinas praneša: Vakar Niujorke priešais valstijos gubernatoriaus Rokfelerio rezidenciją įvyko masinė miesto varguomenės demonstracija. Jos dalyviai – žmonės, gyveną iš socialinio aprūpinimo pašalpų: negrai, puertorikiečiai, baltieji... (1969 m. kovo 23 d.)

VAŠINGTONAS, III. 24. (TASS-ELTA). Amerikos mokslininkų federacija stojo prieš tai, kad šalyje būtų sukurta priešraketinės gynybos (PRG) sistema. Ji mano, kad PRG siste-

susitaikys su Florit – esą, jei nebus laikomasi įstatymų, tai kils anarchija. Kitą dieną Don Mazzi vienas aplankė kardinolą Florit. Pasikalbėjimas buvęs bevaisis: Mazzi teigęs, kad parapijiečiai jaučiasi kardinolo atstumti – šis atsakęs, kad jis niekam skriaudos nepadaręs, jis tik ginąs ortodoksiją ir discipliną. Kardinolas pasiūlė, kad Mazzi pereitų dirbti Florencijos katedron – kunigas savo ruožtu pasiūlė, kad jis būtų sugrąžintas savo parapijon. Kardinolas atsakė neigiamai, tačiau pasiūlė, kad jis koncelebruotų mišias Kūčių vakarą. Don Mazzi atsakė, kad dabartinėse aplinkybėse koncelebracija jam atrodo būtų hipokritiškas veiksmas. Grįžęs į Isolotto, Don Mazzi pasikalbėjimą papasakojo saviškiams, tuoj apie tai buvo galima skaityti laikraščiuose – žinoma, tai įtampą dar labiau paaštrino.

Nėra dar aišku, kaip Don Mazzi ir arkivyskupo Florit susikirtimas baigsis. Atrodo, kad klausimo sprendimas gali turėti svarbos ir už Florencijos priemiesčio Isolotto ribų.

A. L.

mos statyba Jungtinėse Amerikos Valstijose sukels “naują ginklavimosi varžybų rundą”. (1969 m. kovo 25 d.).

VAŠINGTONAS. Radijo stotis “Amerikos balsas” savo laidose užsieniui iškreipia JAV vidaus politinės padėties ir Amerikos užsienio politikos esmę bei pobūdį, pasakė buvęs “Amerikos balso” radijo tarnybos direktorius Henris Lumisas.

Lumisas konkrečiai pareiškė, kad vyriausybė draudė pranešinėti radijo klausytojams užsienyje apie Jungtinėse Valstijose reiškiamą nepasitenkinimą Džonsono-Rasko politika Vietname (1969 m. kovo 27 d.).

JAV. Balandžio 3 d. Amerikos negrų lyderio Martino Liuterio Kingo nužudymo pirmųjų metinių išvakarėse, Čikagos gete kilo stichinės negrų riaušės (1969 m. balandžio 5 d.).

Apie Karą Vietname

VAŠINGTONAS, III. 22 (TASS-ELTA). JAV žaidžia “pavojingą ir tragišką žaidimą” Vietname, pareiškė senato užsienio reikalų komisijos pirmininkas V. Fulbraitas (1969 m. kovo 23 d.).

HANOJUS. III. 24 d. (TASS-ELTA). Visoje Pietų Vietnamo teritorijoje nesiliauja Liaudies išsivadavimo ginkluotų pajėgų puolamosios operacijos prieš Amerikos - Saigono kariuomenę (1969 m. kovo 25 d.).

HANOJUS, III.25. (TASS-ELTA)...Tas faktas, kad Jungtinėms (Amerikos) Valstijoms teko besąlygiškai nutraukti savo bombardavimus visoje Vietnamo Demokratinės Respublikos teritorijoje, atspindi Vietnamo liaudies pergalę abiejose zonose. Tai taip pat didelė socialistinės stovyklos, nacionalinio išsivadavimo judėjimo ir jaudėjimo už taiką pergalė, didelė viso pasaulio tautų, jų tarpe pažangiųjų žmonių Jungtinėse Valstijose, pergalė, nurodoma (Pietų Vietnamo Nacionalinio išsivadavimo fronto) komunikate (1969 m. kovo 26 d.).

Apie Vokietiją,

VAKARŲ BERLYNAS... Spaudos pranešimais, Vakarų Berlyne Liubkė ketina šešias dienas “eiti savo tarnybos pareigas”. Tokio vi-

zito provokacinis pobūdis visiškai akivaizdus, nes Vakarų Vokietijos valstybės vadovas negali "eiti" tarnybos pareigų mieste, kuris nei politiškai, nei administratiškai nėra susijęs su VFR (1969 kovo 22 d.).

BONA. Visoje Vakarų Vokietijoje vakar rytą buvo įjungtos visu pajėgumu oro pavojaus sirenos. 12 minučių buvo tikrinama, kaip veikia "sistemos, išpėjančios, kad yra oro pavojus".

Tokie "pavojai" Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje pasidarė sistematingi. Jie dar labiau kursto karinę psichozę šalyje (1969 m. kovo 27 d.).

Apie kitus kraštus

PARYŽIUS. Sėkmingai vystomiems Prancūzijos ir Tarybų Sąjungos ekonominiais, prekybiniais ir moksliniams - techniniams ryšiams skiria straipsnį Prancūzijos užsienio reikalų ministras M. Debrė.

Prancūzija, nurodo užsienio reikalų ministras, Vakarų šalių tarpe tampa pagrindine prekių Tarybų Sąjungai tiekėja (1969 kovo 22 d.).

ROMA, III. 24. (TASS-ELTA). Europos Ekonominės bendrijos politika bankrutavo, pareiškė duodamas interviu laikraščio "Unita" korespondentui, Italijos Komunistų partijos Politinio biuro narys Dž. Amendola... (1969 m. kovo 26 d.).

KAIRAS, III. 24. (TASS-ELTA). Šiandien rytą Izraelio agresoriai du kartus iš artilerijos apšaudė vakarinį Suezio kanalo krantą (1969 m. kovo 26 d.).

BEIRUTAS, III. 24. (TASS-ELTA). 5000 arabų patriotų vargsta Izraelio kalėjimuose okupuotoje teritorijoje, rašo Libano savaitraštis "Al Hurija" (1969 m. kovo 26 d.).

Ilgais žiemos vakarais

"Susitinku seną pažįstamą, kaimo bibliotekos darbuotoją. Pasiteiravus, kaip sekasi dirbti, kas naujo bibliotekose ilgais žiemos vakarais, žmogus numojo ranka:

— Ką čia nauja beišgalvosi. Anksčiau rengdavom knygų aptarimus, populiarius buvo literatūrinių herojų teismai. Dabar ir tuos uždraudė...

— Kas uždraudė?

— Taigi buvo net spaudoj rašyta! — Nusišėbėjo bibliotekininkas.

Pasirodo, vienas žurnalas išspausdino straipsnį, kuriame buvo nemaža aštrių pastabų tokių teismų (tur būt, blogų) adresų" ("Literatūra ir Menas", 1969 m. sausio 1 d.).

Maironis Jungtinėse Tautose

"Šiandien (III. 23 Niujorke) rusų knygos klubas pažymėjo lietuvių poezijos klasiko Maironio kūrybą. Pranešimą apie Maironio gyvenimą ir kūrybą padarė SNO (Sujungtų Nacijų Organizacijos) bibliotekos direktorius Levas Vladimirovas... Nuo scenos poeto kūryba skambėjo lietuvių, rusų ir anglų kalbomis... Maironio vakaras SNO rūmų patalpose reikšmingas įvykis lietuvių poezijos istorijoje" ("Tiesa", 1969 m. kovo 23 d.).

Darvinas — ne darvinistas?

"Paskutiniais mėnesiais pastebimas gyvas Vatikano radijo susidomėjimas Č. Darvino evoliucijos teorija... mėginama įrodinėti, kad "dėl priešiško religijai yra kaltas ne Darvinas, o marksistai, įtraukę Darviną į antireliginę kovą ir klaidingai aiškinę jo mintį" ...

Bet juk tai yra visiška neteisybė. Bažnytininkai ryžtingai kovojo prieš evoliucijos teoriją, ir ši kova tęsėsi daugelį dešimtmečių. Taip buvo visame pasaulyje, taip buvo ir Lietuvoje.

...Antai vysk. Bučys... 1930 m. savo knygelėje "Gyvenimo pagrindai" ... puolė Č. Darvino mokslą kaip tariamai nesuderinamą su žmogaus garbe... Antai kunigas Lapelis straipsnyje "Evoliucijos teorija ar evoliucijos principas" ("Kosmos", 1934, p. 100) teigė: "Žmonės tiki į Dievą ar į evoliucijos vyksmą. Kitos alternatyvos nėra" ("Tiesa", 1969 m. IV. 5).

Mitingai prieš kinus

TARYBINĖS TĖVYNĖS SIENOS NELIEČIAMOS! Darbo žmonės rūsčiai tebesmerkia ir yra pasipiktinę ginkluotų kinų avantiūristų provokacijomis Damanskio salos rajone. Pramonės įmonėse, tarybiniuose ūkiuose ir kolūkiuose, institutuose, karinėse dalyse tebevyksta protesto mitingai prieš Pekino skaldytojų veiksmus.

MASKVA. Banditiškus Mao Cze-duno klikos išpuolius griežtai pasmerkė V. Kuibyševio elektros gamyklos kolektyvas...

KALUGA. Kirovo ketaus liejimo gamyklos darbininkų mitinge vieningai rūsčiai buvo paverskta šlykšti užpuolikų kinų provokacija...

VILNIUS. III. 24. (ELTA). Darbo Raudonosios Vėliavos ordinu apdovanotos skaičiavimo mašinų gamyklos cechuose įvyko mitingai, kurių metu darbininkai, inžinieriai, tarnautojai vieningai pasmerkė Mao ir jo pakalikų užmačias..." ("Tiesa", 1969 m. kovo 25 d.).

ATGARSIAI

PAAIŠKINIMAS

Nijolė B. yra pasiuntusi vienam "L. L." redakcijos nariui laišką, kuriame kelia susirūpinimą dėl A. Ignaičio laiško idėjų ("L. L." 1969 m. sausio mėn., "Atgarsių" skyriuje, 42 psl.). Šia proga Nijolei B. ir visiems kitiems skaitytojams primename, kad įprastiniu spaudos papročiu skaitytojų pasisakymų skyriuje (mūsų žurnale "Atgarsiuose") yra spausdinamos pačių skaitytojų nuomonės, kurios nebūtinai tuo pačiu išreiškia Bažnyčios mokslą ar redakcijos įsitikinimus.

Red.

APIE SAUSIO NUMERĮ

Dar niekas taip giliai ir poetiškai apie besikeičiančią Bažnyčią nedainavo, kaip sesuo Jurgita ("L. L." 1969 m. sausio nr. 1 psl.) (Ponia).

Gera, kad jaunimas atsiliepė į buvusio lietuvių laišką. Atrado ir žodžių tvirtesniems atsakymams (36 psl.) (Ponia).

Prof. J. Pikūno straipsnis (1968 m. gruodžio nr. 446 psl. ir 1969 m. sausio nr. 6 psl.) skamba perdaug pesimistiškai. (Vyras).

APIE VASARIO NUMERĮ

Labai skoningas viršelis... puikus viršelis (daug kas taip atsiliepė apie Z. Sodeikienės suprojektuotą viršelį, pasinaudojant J. Dagio skulptūra "Mes nugalėti").

Labai gera, kad įdėjote to kunigo iš Lietuvos pamokslą... Taip pat labai prasmingai parinktos ištraukos iš J. Ignatonio ir B. Babrausko raštų (54 ir 45 psl.) (Žurnalistas).

Atversta knyga pradedame Švietimo metus... su rašytojų palikimu ir skaitytojų abejingumu... (Ponia).

Apkaltintas kunigas prabyla už visą tikinčią tautą ir daugiau pasako negu apsilankiusio solisto ašaros nubraukimas, dainuojant "Lietuva brangi" (Ponia).

PAGRINDINĖ STIPRYBĖ

Jau visoje eilėje pastarųjų metų vargu ar buvo kuris nors šio žurnalo numeris toks, kad jį būtų reikėję minėti blogu ar neatlaidžiai kritišku žodžiu. Žinoma, kartais būtų galima

ir vieną kitą smulkmeną prikišti, bet tai jokiū būdu nenuvertintų bendrojo gero išpūdžio. Skaitytojas pagaliau gali ir nesutikti su visomis žurnalo bendradarbių mintimis. Bet leidinio aprėptų sričių platumas ir nuomonių įvairumas yra, manytume, pagrindinė šio žurnalo stiprybė. Visų tų gerumų yra apstu ir vasario mėnesio numeryje. „

Draugas, 1969. III. 29

PABALTIEČIŲ EKUMENINĖS PAMALDOS

Gerb. Redaktoriau,

Jau ne viename numeryje teko skaityti apie ekumeninius bandymus lietuvių tarpe Čikagoje. Džiaugiamės, kad Jūs asmeniškai ir Jūsų redaguojami "Laiškai Lietuviams" tame gražiam bendradarbiavime reiškiate ir jį skatinate. Šiuo laišku noriu Jus painformuoti, kas šioje srityje daroma Philadelphia's apylinkėse.

Reikšmingesnėm bendrom sukaktim paminėti pas mus gyvai veikia Pabaltiečių Komitetas. Jubiliejinių Metų proga Komitetas ypatingai daug pasidarbavo ir laimėjo daug draugų amerikiečių tarpe. Jubiliejiniais Metams užbaigti šis Pabaltiečių Komitetas rengia Ekumenines Pamaldas, kurios įvyks š. m. birželio 15 d. (sekmadienį), 2:30 val. p. p., Šv. Petro ir Povilo Katalikų Katedroje Philadelphia's. Šias pamaldas labai nuoširdžiai remia Philadelphia's kardinolas John J. Krol, kuris jų metu pasakys pamokslą. Pamokslą taip pat sakys Liuteronų Pennsylvania's Sinodo pirmininkas kun. dr. William Janson, Jr. Pritarimas yra gautas ir Metropolitan Council of Churches, ir šios tarybos vykdomasis pirmininkas kun. dr. Rufus Cornelison žadėjo pamaldose dalyvauti. Savo pritarmą davė ir kvietimą dalyvauti priėmė dar ir šie asmenys: Pennsylvania's Metodistų vyskupas J. Gordon Howard, Pennsylvania's Episkopų vyskupas Robert L. DeWitt, Ortodoksų Bažnyčių Tarybos Generalinis Sekretorius kun. A. Federenko, Philadelphia's katalikų augziliaras vysk. Gerald McDevit ir augziliaras vysk. John J. Graham. Dalyvaus estų, latvių ir lietuvių hierarchai ir dvasiškiai. Iš Čikagos atvyksta vysk. Vincentas Brizgys. Pa-

FILMAI

THE UGLY ONES. Tai niekam nerekomenduojamas beprasmiškas ispanų-italų gamybos vakarietiškas filmas.

UP TIGHT. Bandant atsisakyti senų stereotipų negrų charakterizavimo, sukuriama nauji – juodų militantistų. Šiaip sau.

VERY HAPPY ALEXANDER. Mirus nuolat priekaištaujančiai ir varinėjančiai žmonai, ūkininkas Aleksandras pasijunta laisvas, pasinešdamas į smagų ir lengvą gyvenimą – valgyti, miegoti ir slampinėti su savo šuniu. Intriga menka, bet puikus spalvotas filmavimas, žaismingų žodžių satyra ir gera vaidyba padaro filmą gera pramoga suaugusiems ir jaunimui.

WAR AND PEACE. Rusų gamybos filmas pagal to paties vardo Tolstojaus romaną išpūdinamai atvaizduoja XIX amž. istorinius įvykius Rusijoje ir jų pasekmes diduomenei ir masėms. Antraštės anglų kalba. Filmą tęsiasi šešias su puse valandas; labai geras suaugusiems ir jaunimui.

WHERE EAGLES DARE. Intriguojantis, II pasaulinį karą vaizduojantis filmas su Richard Burton ir Clint Eastwood. Geras suaugusiems ir jaunimui; netinkamas gal tik mažesniems vaikams dėl kai kurių baisių scenų.

WITH SIX YOU GET EGGROLL. Linksma ir pramoginga komedija apie dviejų našlių (Doris Day ir Brian Keith) pastangas sujungti savo šeimas.

WORK IS FOUR LETTER WORD. Pertemptos pastangos, vaizduojančios žmogaus kovą prieš automaciją. Šiaip sau.

THE YELLOW SUBMARINE. Akinančiom spalvomis pieštas filmas, lydimas 15 „beatles“ dainų ir žaismingo teksto. Savotiškai pramogingas visiems.

ZITA. Filme pagrindinį vaidmenį atlieka Joanna Shimkus, patraukli lietuvių kilmės artistė. Suaugusiems filmas gal ir gali būti gana įdomus, nors jame vaizduojama krizė, deja, nepakankamai gili. Filmą – prancūzų gamybos, parašė anglų kalba.

ADELAIDE. Našlė išteka už jauno vyro, kuriuo dalijasi su savo dukteria Adelaide. Tokie trijų asmenų santykiai veda prie susinaikinimo. Perversijos rodomos dėl pačių perversijų, be gilesnių išvalgų. Niekam nerekomenduojama.

ALL THE LOVING COUPLES. Vyrai keičiasi žmonom, o žmonos vyrais. Pigus ir žemos moralės filmas.

maldų metu religinės muzikos koncertą išpildys jungtinis pabaltiečių choras, solistai ir mūsų vargonų virtuozas muz. Z. Nomeika.

Birželio 15 dieną katalikų bei protestantų hierarchijos paskelbs Maldos dieną už Tyliąsias Bažnyčias Pabaltijo kraštuose. Šias pamaldas rengdamos, Komitetas tikisi sujungti bendro likimo brolius, latvius, estus ir lietuvius, bendron maldon, atkreipti amerikiečių dėmesį į mūsų pavergtas tautas, supažindinti amerikiečių dvasiškiją su dabartiniu religijos stoviu Pabaltijyje ir kartu iškilmingai paminėti Baisiojo Birželio sukaktį.

Būsime labai dėkingi, jei šią informaciją panaudosite sekančio (gal spėtumėt gegužės mėn.?) „Laiškų Lietuviams“ numerio vedamuosiuose ir paraginsite savo skaitytojus šį užsimojimą remti.

Šia proga noriu pastebėti, kad „Laiškai Lietuviams“ mūsų namuose yra labiausiai laukiamas lietuviškas leidinys ir palinkėti Jūsų redakcijai geriausios sėkmės.

Su pagarba,

Teresė Gečienė,
Komiteto Informacijos Sekcijos narė

KONKURSAS DVIEMS ŠŪKIAMS SUGALVOTI

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos Centro Valdyba skelbia konkursą dviems šūkiams sugalvoti: vieną, liečiantį išeivijos spaudos kovą dėl Lietuvos vadavimo, kitą – dėl lietuviybės išlaikymo.

Mes dar atsimename, kai anais laikais LŽS Valdyba laisvoje Lietuvoje buvo paskelbusi konkursą šūkiui sugalvoti dėl spaudos prenumeravimo ir skaitymo. Visuomenė labai gyvai atsiliepė ir, jei neklystame, Valdybai buvo atsiųsta apie 300 šūkių. Kaip žinome, buvo premijuotas šūkis: „Laukinis žmogus laikraščių neskaito!“ Jis plačiai paplito po Lietuvą, o vyresnioji karta jį net ir tremtin išsivežė.

Šiuo metu išeivijoje ypačiai aktualios dvi temos: kova dėl Lietuvos laisvės atgavimo ir lietuviybės išlaikymas. Tad LŽS Centro Valdyba, palaikydama senas Sąjungos tradicijas ir ypačiai norėdama sudaryti progą visiems lietuviams, išsiblaškiusiems po pasaulį, trumpai suformuluoti savo poveržį kovoje dėl Lietuvos laisvės ir lietuviybės išlaikymo, nutarė paskelbti konkursą dviems šūkiams sugalvoti, būtent, kaip aukščiau pastebėta, vieną liečiantį spaudos kovą dėl Lietuvos laisvės ir antrą – dėl lietuviybės išlaikymo. Pageidaujama, kad šūkiai pasižymėtų prasmingumu bei veržlumu.

Už geriausius du šūkius Valdyba skiria dvi premijas po 40 dol. Konkurse gali dalyvauti visi, išskyrus LŽS Centro Valdybos narius, kurie atrinks premijuotinus šūkius. Konkursas slaptas. Tad prašoma, siunčiant šūkius, į laišką įdėti atskirą laiškėlį su užrašytu ant jo slapyvardžiu, o viduje turi būti įrašyta tikra pavardė, adresas ir telefono numeris. Konkurso laikas iki šių metų spalio

1 d. Prašoma siųsti šiuo adresu: Konkursui, 15369 Freeland, Detroit, Mich. 48227

PADĖKA AUKOJUSIEMS

„L. L.“ leidėjai Tėvai Jėzuitai nuoširdžiai dėkoja skaitytojams, auka parėmusiems žurnalo leidimą. **Po 20 dol.** aukojo S. Jurskytė (Phila), D. Stakytė (Čikaga). **Po 10 dol.** aukojo J. Klimas (Ind.), Z. Stašaitienė (Mass.), V. Janulaitis (Čikaga). **Po 5 dol.** aukojo Modestavičienė, P. Beinoras, K. Petrylaitė, B. Konauka, K. Aglinskis, P. Norvilas, J. Raišys, K. Daknevičius, V. Tallat-Kelpša, J. Lesevičius, M. Macieža, B. Perry, P. Špetyla, A. Rimas (visi iš Čikagos); V. Stankus (Cleveland), L. Vedegys, A. Skridulis (Cicero), M. Kiela (Illinois), E. Matutienė (Calif.), L. Matukienė (Toronto), M. Žmuizdinienė (N. Y.), K. Grauslys (N. H.), E. Masaitienė (Md.). **Po 3 dol.** aukojo E. Jucevičius, V. Kazlauskas (Čikaga); P. Kalvaitis (Hamilton), A. Venclovas (Cicero). **Po 2 dol.** aukojo T. Kojelis, M. Čižikas, J. Juras, J. Samaitis, K. Mikužis, N. Norris, A. Želvys, kun. M. Kirkilas, A. Pudymaitienė, S. Charžauskas, P. Subačius, A. Tamullonis, G. Indreika, dr. A. Kižys (visi iš Čikagos); V. Ališauskas, E. Gimžauskienė, Z. Ašoklis (Cicero), A. Slavinskas (Calif.), P. Urbonas (Dét.), L. Vansauskienė, K. Stasiulis (Illinois), S. Lipčius, C. Petrulis, B. Kūkalis (Conn.), O. Kukarskienė (Md.), J. Grina (Penn.), B. Monkevičius, J. Kriščiukaitis, E. Ribokienė, P. Milius (Mass.), J. Šalučka (Rockford), kun. V. Karalevičius (N. J.), kun. V. Piktarna, V. Galinis (N. Y.), M. Bumbulienė, E. Vaitkūnas, A. Pilipavičius (Kanada), J. Juškėnas (Cleveland), O. Dargienė (N. J.).